NESLİHAN ÖNDEROĞLU

İçeri Girmez miydiniz?

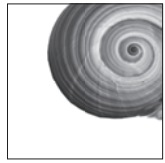
3. BASIM

2013
HALDUN TANER
ÖYKÜ ÖDÜLÜ
NOTOS ÖYKÜ

Neslihan Önderoğlu

İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. Öyküleri *Notos*, *Kitap-lık*, *Sözcükler*, *Sarnıç Öykü*, *İzafi*, *Dünyanın Öyküsü*, *Sıcak Nal*, *Türk Dili*, *Öykü Teknesi*, *Patika* dergilerinde yayımlandı. • İlk kitabı *İçeri Girmez miydiniz?* (2012), 2013 Haldun Taner Öykü Ödülü'ne değer bulundu. İkinci kitabı *Mevsim Normalleri* 2013'te yayımlandı. *Karla Karışık* (2014) adlı kış öyküleri seçkisini hazırladı. • *Sarnıç Öykü* dergisinin editörlüğünü sürdürüyor.

Neslihan Önderoğlu

İçeri Girmez miydiniz?

Notos Kitap 102
Edebiyat 031
Öykü
©Neslihan Önderoğlu, İçeri Girmez miydiniz?, 2012
©Notos Kitap Yayınevi, 2014

Birinci Basım
Ekim 2014

ISBN 978-605-5904-89-0

Sertifika 16343

Kapak Tasarımı
Emre Senan

Notos Kitap Yayınevi
İnönü Caddesi, Dümen Sokak, 7/7
Gümüşsuyu, Beyoğlu 34427 İstanbul
0212 243 49 07
www.notoskitap.com
facebook.com/NotosKitap
twitter.com/NotosKitap

Baskı ve Cilt
Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mahallesi, Güvercin Caddesi, No: 3/1
Baha İş Merkezi, A Blok Kat:2
34310 Haramidere Avcılar İstanbul
0212 412 17 77
Sertifika 12027

Neslihan Önderoğlu
İçeri Girmez miydiniz?

Öykü

NOTOS KİTAP

Uğur'a ve Berfin Ada'ya
ve belki de hiç yaşamamış olan
babama

İçindekiler

11	Bir Prenses Masalı
15	İçeri Girmez miydiniz?
19	Bozkır Sıkıntısı
25	Heb-lu-leb
29	Camlar ve Aynalar
34	Düşbozumu
39	Kapak
44	Trampa
49	Damdaki Deli
53	Saide
57	Başkasının Mutfağı
62	İki
67	Usulca ve Yalnız
72	Tersyüz
76	Kısır
80	Bay Hankuk'un Akıl Almaz Değişimi
84	Halıdaki Rus Lekesi
88	Tilia
93	Refakatçi
97	Dışarda

BİR PRENSES MASALI

Rutinin dışında gelişen her durum hayvanda endişe ve korkuya neden olur. Çünkü hayvanlar alışkanlıklarıyla yaşar, değişiklikten hoşlanmazlar. Ev değişikliği, eve yeni bir bireyin katılması, eve yeni bir hayvan almak, hatta eve yeni bir eşya gelmesi bile onu alarma geçirir. Eğer sürekli endişedeyse tuvalet kabı dışında her yere çiş yapar. Bölgesini işaretlemek için idrar püskürtüp durur.
Catnip, Ağustos 1996

Yatak odamda yüz dört minik ejderha var. Geceleri uyurken kırmızı perdedeki ejderhaları sayıyorum. Yukarıdan aşağıya sekiz, soldan sağa on üç... Sekiz kere on üç, yüz dört. Çocukken de böyle yattığım yerde rakamları çarpardım. Ejderhaları çarpmak şimdi aklıma geldi. Ben yokken Ayten getirip asmış, kızının odasının eski perdeleriymiş. Kızı büyümüş, genç kız olmuş, perdeleri çocuksu bulup beğenmemiş. Ben beğendim. Kırmızı perdede yeşil ejderhalar, yatak odasının kesekâğıdı renginde ciddi duvarlarına inat sallanıp duruyorlar. Kırk dört yaşın ciddiyetine zarar gelmesinden endişelenen Aytense, Komik görünüyorlar ama bir süre idare et, sonra değiştiririz, dedi. Ayten anlamıyor, ben onları en çok da komik oldukları için seviyorum. Ben ejderhalar olmadan bir daha uyuyamamaktan korkuyorum.

Üzerinde yattığım yatak bir yabancının, bir arkadaşımın öl-

müş annesine ait. Antika bir şey. Dolapdere'de sabahtan akşama kadar içen ve ancak içerek bir tahtayı böyle görülmemiş güzellikte gül ve sarmaşıklarla bezeyebilen, sanatkâr bir çingenenin elinden çıkma, el oyması bir karyola. Zaten yatak odası dediğin de, bu karyola, kim bilir nereden alelacele bulunup getirilmiş ceviz bir komodin, bir de o çocuksu perdelerden ibaret. Geldiğimiz gün kardeşim, Sen biraz daha kendini topla, istediğin gibi döşeriz bu evi, eski evinden güzel olur, dedi. Bense oyma güllerle bezeli yatağımda uyuyup, ejderhalar tarafından korunan bir prenses gibi hissediyorum kendimi. Yeni eşyalar istemiyorum, bu eve ben yokken apar topar bulup getirdikleri, her birinin kendi dili, hafızası olan bu eşyalarla kurmak istiyorum yeni hayatımı. Gelecekte ben de onlarla birlikte eskimek istiyorum. Bunu, dün akşam otuz beş günden beri görmediğim kızımı getirdiklerinde ona da söyledim. Bak, ben prenses oldum, dedim. Sana okuduğum masal kitaplarındaki ejderhalar da o kadar kötü değilmiş, sen asıl insanın kötüsünden kork. Korktu. Sekiz yaşındaki bir çocuğun dehşetiyle, Anne, senin bakışların değişmiş, bir tuhaf konuşuyorsun, dedi.

Anahtarları değiştirmemişti henüz. Gelip eşyalarını alsın, demiş. Dört boş bavulu serdik yere, kardeşim ve ben. Bavullar açlıktan ölen hayvanlar gibi ağızlarını açmış içine tıkıştırılacak eşyalarımı yutmaya hazırlanıyordu. Ben dönüşsüzdüm. O sırada henüz boş olan, ejderhalı perdelerin bile camlarına asılmadığı bu eve geliyordum. Bütün dolapların kapaklarını açıp elbiseleri askılarını bile çıkarmadan öylece yediriyordum bavullara. Kardeşim odaları tek tek dolaşıp geride kalan bir şey var mı diye bakıyordu, geride koskoca bir hayatı bıraktığımı hesaba katmadan.

Dolabın en sağındaki bölmeyi açtım. Bana yabancı bir giysi öbeği. Benim mor renkli askısız elbisem, üzeri payetlerle süslenmiş gümüş renkli hırkam, beyaz şifon eteğim olmuş muy-

du hiç? Kucaklayıp bavula koyuyordu ki kardeşim, ellerinden çekip aldım. Dur, dedim, onlar benim değil. Ondan sonrası sisli, gri bir makam. Yerde dertop olmuş giysiler, bacaklarımdan aşağı kayan pantolon, kasıklarımdan sızan idrarın sıcaklığı, mor elbisenin, gümüş hırkanın, beyaz eteğin üzerinden yükselen taze çiş kokusu, çığlıklar, araba, beyaz bir yatak. Hatırlayış ve unutuşlar arasında salınan, ancak uyuşarak unutulan, uzunluğu belirsiz bir zaman parçası. Hepi topu otuz beş günmüş.

Uykuyla uyanıklık arasında bocaladığım zamanlardı. Uyumayı seçiyordum bembeyaz yatakta, rüyamda açtığım her dolap kapağından ejderhalar fırlıyordu. Başımda doktor, neden böyle davrandığımı tartışıyordu kardeşimle. Yırtmak, yakmak, atmak yerine. Görülmüş şey değildi yaptığım. Sanki bunun yanıtını bulsalar dünyanın bütün sorunlarını çözecek gibiydiler. Dudaklarımı belli belirsiz kıpırdatıp, Orta beyin, diyordum. Dilimin ortası çukurlaşmış, her kelimede iyice kıvrılıp damağıma yapışıyor, ne dediğim bir türlü anlaşılamıyordu. Sadece iyi uyuyup uyuyamadığımı soruyorlardı. İşin tuhafı, ben bütün o sersemlik halinde bile herhangi bir şey söyleyebilecekken, uzun uzun düşünüyor, onlar kendi sordukları soruyu bile unutmuşken, Hayır, diyordum, bu gece de hiç iyi uyuyamadım.

Eve göndermeden önce benimle ciddi bir konuşma yapmak istediler. Galiba bundan böyle yeniden sağa sola işeyeceğimden korkuyorlardı. Doktorun odasında karşılıklı oturduk. Yanılmıyorsam bir iz bırakmak, işaretlemek istedim, dedim, ağzımın ilaçlarla peltekleşmiş cidarını elimle toplamaya çalışarak. Bu da benim hayvan tarafım. Korteks devreden çıkınca orta beyin devreye girmiş olmalı. Bir yandan hâlâ tek elimle çenemi toplamaya, bir yandan da gözlerimi doktorun gözlerine dikerek konuşmak yerine, yere bakarak ukala görünmemeye çalışıyordum. İlginç, dedi, nerden biliyorsunuz siz bütün

bunları? Bilmem, bir yerlerde okumuş olmalıyım. Güldü, Tuhaf bir kadınsınız, dedi –bu gözlemin doğruluğunu kabul etmek zorundayım– ama yine de korteksinizi daha fazla kullanın siz. Orta beynin oyununa gelmeyin.

Doktoru dinledim. Bugün, korteksim, şu oymalı prenses yatağına, pembe renkli güllerin beyaz fistolarla çevrildiği bir nevresim takımının çok yakışacağını söyledi bana. Ben artık evimde beyaz çarşaflı hastane yatakları istemiyorum, dedim, pembe, fistolu bir şeyler alalım. Bir şeyler istememe sevindiler. Hemen çıkar alırız Ayten Abla'yla, diye atıldı kardeşim. Ayten, Tabii canım, hem gitmişken şu perdelerin yerine de... diyordu ki, Sakın, dedim, perdelere dokunmayın. Ben ejderhalar olmadan, yenisi olduğum bu eve alışabilmek için sözümde duramamaktan korkuyorum.

İÇERİ GİRMEZ MİYDİNİZ?

İçeri girmez miydiniz, diyor. Yüzünde yarım bir gülümseme. Onu bütüne mi tamamlasa yoksa yüzüne daha başka bir ifade mi oturtsa, karar veremiyor. Daha üzgün görünebilir belki ya da daha öfkeli. Bu duruma hepsi uyar. Hayır sağ olun, otobüse yetişmem lazım, diyorum. Yalan. Birlikte yaşadıkları evi, onun benim hayatımda olmadığı zamanlarda kaçıp saklandığı yeri ne kadar çok merak ettim. Ona bizden başka bir hayatı içine sığdırabileceği bir ev yarattım. Odalarında, banyosunda, mutfağında defalarca dolaştım. Şimdi eşiğinde durduğum bu evin, o düşsel eve ne kadar benzediğini görmek ilginç olabilirdi.

Son derece nazik davranıyoruz birbirimize, en ortalama ve incitmeyecek kelimeleri tek tek seçerek. Gömleğinin kollarını yukarı sıvıyor, yakası terden ıslanmış. İzmir'in sıcağı işte, diyor, bazen dayanılmaz oluyor. Evet, diyorum, ben artık unutmuşum. Kapının eşiğinde karşılıklı durmuşuz. İçerden bir haber programının gürültüsüyle, altı yeni kapanmış yemeğin kokusu geliyor. Pırasa olabilir. Peki o zaman, diyor. Ben emanetinizi getireyim. Cevap vermiyorum. Birbirimizi ilk görüşümüz bu. Ben otuz dört yaşındayım, o neredeyse kırk beş. Ben doktorum, o muhasebeci. Ben Ankara'da yaşıyorum, o İzmir'de. Birbirimiz hakkındaki bilgimiz bunlarla sınırlı. Yeniden bakışıyoruz. Birbirimize benzeyip benzemediğimizi gözden geçiriyoruz belki de. Bir an için burnunun iriliğini ona benzetiyorum. Ka-

pıyı tutan ellerini de. Aynısı.

İçerden yaşlı bir kadın sesi geliyor. Kimmiş o Cemal? Annesi. Adını biliyorum. Şa-di-ye. Çocukluğumun duvarlarına çarpan adını, annemin dudaklarından dökülen tek kelimelik bir isyan cümlesi olarak hatırlıyorum. Hiç kimse annecim, diyor, farkında olmadan. Tamam, ben baktım, merak etme. Ellerini, benden anlayış bekleyerek iki yana açıyor. Yüzünde, Ne yapalım işte, istesek de istemesek de ortak bir kaderi paylaşmışız, bu saatten sonra üzmeyelim yaşlı bir kadını, ifadesi var. İlk defa gülümsüyorum. Bu doğru, onlar için hiç kimseyim. Kapının iki tarafındaki yerlerimiz değişse muhtemel ben de aynısını yapacaktım. Annem üzülmesin diye. Bir dakika, müsaadenizle, deyip içeri gidiyor. Kapıyı yüzüme kapamayacak kadar düşünceli.

Bu sardunyalar burada kuruyor, fazla güneşli, üstelik sen de rahat durmuyor, yapraklarını döküyorsun. Kaç kere söyledim şu balkon demirlerinin arasına başını sokup durma. Bütün gün sokağı seyredip duruyorsun. Kimi bekliyorsun bilmem ki? Sakız sardunyası saksılarını tek tek balkonun demirlerine bağlı halkalarından çıkarıp kim bilir kaçıncı kez mutfak balkonuna taşıyor. Elleri hınçlı. Oysa mutfak balkonunun da aynı cepheye baktığını, güneşi hep aynı saatlerde aldığını, aslında suçlunun ne güneş, ne de benim yaramazlığım olduğunu ikimiz de biliyoruz. Bu gece gelmeyecek. Balkonda çiçeklerden açılan boşlukta rahatlıyorum. Saksıların boşalttığı demir halkalardan birine oturuyorum. Kollarımı kavuşturup yeniden etrafı seyrediyorum. Çocuklar yarı karanlık sokakta bisiklete biniyor. İçlerinden biri orada olduğumu fark ediyor. Cevdet, en iyi arkadaşım. Babası Dev-Sol davasından dört yıldır içerde, annesi kahve içerken anneme ağlıyor. Aşağıdan bağırıyor. Gelsene, bak babam bisiklet yollamış. İki elimi kaldırıp, Yok, diyorum, ben babamı bekliyorum. Belki bana da bisiklet getirecek.

Copyright © 2014. stanbul. All rights reserved. May not be reproduced in any form without permission from the publisher, except fair uses permitted under U.S. or applicable copyright law.

EBSCO Publishing : Hiperkitap (eBook Collection) Trial - printed on 3/7/2017 6:15 AM via KAYSERI BUYUKSEHIR BELEDIYESI

Hatay sırtlarında bir apartman balkonu. Uzakta karanlık köpekler havlıyor. Ay ışığı karşıda, Alsancak Limanı'ndaki gemileri aydınlatıyor.

Pırasa kokusu zayıfladı. Soğuyor olmalı. Televizyonda reklamlar. Ses yükseliyor, alçalıyor. Araya çabuk çabuk değişen başka sesler giriyor. Cemal, gel şu kanalı değiştir oğlum. İçeri girip oturduğu pencerenin önündeki kadife koltuğun karşısında dikilmek, düğmelerine tek tek basıp bir türlü doğrusunu bulamadığı kumandayı elinden alıp kanalı değiştirmek geçiyor içimden. Cemal değiştiremez, Cemal'in şimdi işi var, içerde onun bana bıraktığı saati arıyor. Hem, Şadiye Hanım sizin Cemal'le soyadınız aynı, değil mi? Sizin, Cemal'in ve benim soyadımız aynı. Oysa benim annemle soyadım hiç aynı olmadı. Kapı aralığından gördüğüm sadece ceviz bir portmanto ile yerdeki yeşil, kirli halı.

İki tane halımız var. Dümdüz. Biri yeşil, biri bordo. Upuzun tüylü. Bastıkça ayaklarım içine gömülüyor. Eve renkli televizyon gönderdiğinde anneme sürpriz yapmıştı. Yeşil olanı salona, bordoyu girişe seriyoruz. Televizyonda haberler ilk kez renkli. *Olimpiyatlar Amerika Birleşik Devletleri'nin Los Encılıs eyaletinde başladı. Oyunlar Doğu Bloku ülkeleri tarafından boykot edildi.* Annem sedirde bacaklarını yanına toplamış. Bak ne güzel, diyor. Olimpiyatları renkli seyredeceğiz. *Bakanlar Kurulu on üç ilde daha sıkıyönetimi kaldırdı.* Yemek masasının altında elimdeki İpana diş macunu kutusunu yeşil halının üzerinde sürüyorum. Mavi beyaz bir gemim var. Halının tüylerini yara yara ilerliyor. Başımı halıya yapıştırıyorum. Burnu dalgalara batıp çıktıkça sıçrayan sular yüzümü ıslatıyor. *Penthavs'ta çıplak fotoğrafları yayımlanan Vanessa Vilyıms tacını bırakan ilk Amerikan güzeli oldu.* Annem onun için mi ağlıyor bilmiyorum. Kalkıp kapının zincirini takıyor. Haydi artık yatağa, diyor. Bir dakika, diyorum, daha limana yanaşmadım. *Cezaevlerinde aç-*

lık grevleri sürüyor. Bugün Dev-Sol davasından yargılanan grevcilerden biri daha yaşamını yitirdi. Televizyonu kapayıp beni masanın altından çıkarmaya çalışıyor. Tamam, diyorum. Tamam, artık üzülme. Bak Cevdet'in babası ölüyor, görmüyor musun? Gelmezse gelmesin. Ölse daha mı iyi? Gemimi dalgaların ortasında bırakıp yatağıma gidiyorum.

Az sonra elinde şeffaf bir poşete konmuş saatle geri dönüyor. Kusura bakmayın, beklettim, diyor. Annem kaldırmış bir yerlere, aradım. Önemli değil, diyorum. Saati poşetten çıkarıp elime alıyorum. Kahverengi deri kayışı aşınmış, Seiko marka bir saat. Dördü çeyrek geçe durmuş. Kim bilir hangi tarihin dördü çeyrek geçesi bu? Ayarlamak için elimi düğmesine götürüyorum. Çalışmıyor, diyor. Zaten uzun zamandır bozuktu. Yine de size verilmesini istedi. İçerden Şadiye Hanım bir kez daha sesleniyor. Cemal, kiminle konuşuyorsun orada, kim geldi? Çok yaşlandı, diyor, içeriyi işaret ederek, uzun zamandır o da hasta. Saati çabuk çabuk cebime koyarak, Teşekkür ederim, diyorum. Ben artık gitsem iyi olacak. Tam kapıyı kapayacakken birden arkama dönüp soruyorum. Size hiç bisiklet almış mıydı? Şaşırıyor. Sonra kendini toparlıyor hemen. Hayır, diyor, hiç almadı, sanırım bir kaza yapacağımızdan korkuyordu.

Dışarı çıkıyorum. Uzun, dar sokaklardan sahile, Alsancak'a doğru yürümeye başlıyorum. Yarım bir ay gökyüzünde parıldıyor. Denizin ortasında hâlâ limana yanaşmayı bekleyen bir gemi var.

BOZKIR SIKINTISI

Sağlık ocağının kerpiç duvarının dibinde oturuyordum. İçtiğim çay çoktan bayatlamıştı. Giderek alçalan yaz sonu güneşi, bulutların arasından iplik iplik havaya düşen bir sıcakla incelip insanın ensesinden akıyordu. Sarıdan turuncuya bir bozkır sıcağı. Tepelere, tepelerin eteklerine doğru alabildiğine genişleyen buğday tarlalarına, tarlaların bittiği yerden, artık asfaltlıktan çıkmış yola kadar uzanan geniş düzlüğe bakıyordum. Geldiğim günden beri ortalıkta dolaşan at nedense bugün yoktu. Yaşlı ve hastaydı, belki daha fazla dayanamamıştı sıcağa. Yılkı atıdır, demişti Necdet, azıtmışlardır.

Çardağın altındaki iskemlelerde bekleyen hastalar azalmıştı. Sadece bezgin iki köylü kadınla, solgun yüzlü bir oğlan çocuğu kalmıştı. Kadınlardan genç ve gebe olanı, birisi alıp götürecekmiş gibi sımsıkı elinden tutmuştu çocuğun. Anlaşılan hastaydı, baygın bakışlarından, üstündeki gömleğin yırtık yakasından, dizleri aşınmış ve boyu neredeyse ayak bileklerine çıkmış pantolonundan akıyordu hastalığı. Anası gelivereceğinden korktuğu bir ölümden çekip almak istermiş gibi asılmıştı eline. Az sonra sıra kendilerine gelince çocuğu çalyaka ayağa kaldırdı, soluk sarı perçemini sakladığı tülbentiyle yüzünü iyice kapayarak önümden geçti, binaya girdi.

Necdet, tüm hastaları yolcu ettikten sonra, yıkanmaktan grileşmiş beyaz önlüğüyle kapıya çıkıp usulca yanıma çömel-

di, gerindi. Benim bakacak başka bir şey olmadığından saatlerdir seyrettiğim karşıdaki sarı manzaraya baktı, derin bir of çekti. "Ne o, yoruldun mu doktor?" diye sordum. Binanın arka tarafındaki ağaçlarda bitmek bilmeyen bir ağustosböceği korosu yeniden yaz şarkısına başlamıştı.

"Yok be, görüyorsun her gün aynı işte," dedi. Sesi umursamazdı. "En çok sesin değişmiş," demiştim yıllar sonra gelip de onu bu bozkır köyünde bulduğumda.

Yaşlı at hâlâ ortada yoktu. Sanki bir haftadır bakarak her bir noktasını ruhumun karanlığına işlediğim manzarayı bir arada tutan şeydi o ve şimdi onun yokluğuyla o bütünlük dağılıverecekti. Yaşadığımıza inanalım diye orada olmalıydı.

"At da yok kaç saattir," dedim sesimdeki endişeyi saklamadan.

"Sıcaktan sinmiştir bir yerlere." Yine aynı umursamaz tını. Sıcaktan mı?

Necdet bu bozkır kentinin sapa bir köyündeki sağlık ocağında zorunlu hizmetini yapıyordu. Beni yıllar sonra Necdet'in yanına götüren, o sıralarda yaşadığım kaçma isteğiydi. Her şeyden bıkmıştım ama hayatı değiştirecek gücüm hiçbir zaman olmadı. İçimdeki tutku tükenmiş, duygularım boşalmıştı. Zamanın, sabah uyanmak, bütün gün hasta bakmak ve akşamüzerinden sonra yapacak hiçbir şey bulamadan yatmaya kaç saat kaldığını hesaplamak arasında sıkıştığı bu köye gelmeme şaşırmamıştı Necdet. Burada mekân geniş, zaman dardır, demişti. Bazen bir iç sıkıntısından kaçmanın en iyi yolunun başka bir sıkıntıya sığınmak olduğunu anlamıştı. Aramızda tuhaf bir yakınlık, sözsüz bir anlaşma hali, bir tür kader birliği vardı sanki. Geldiğimden beri bir kez oturup uzun boylu konuşmamış, birbirimizin içini görmeye çalışmamıştık. Yıllar sonra uzak bir ilkgençlik arkadaşının yanına beni atan rüzgârı ne o anlamaya uğraşmış, ne de ben anlatmaya can atmıştım.

Ayağa kalktı. “Hadi biraz kahveye gidelim,” dedi isteksizce. Her akşamüstü bir görevi yerine getirir gibi köy kahvesine gidiyor, karşılıklı oturup tavla oynamaya, çay içmeye, susmaya devam ediyorduk. Bu kahvede ne işimiz vardı? Bizimle ilgisi sadece bir devlet memuruna verilen saygılı bir selam, en fazla da iyileşen –ya da iyileşemeyen– hastalarla ilgili üç beş kelamdan ibaret olan bu insanların arasında oturmak için mi geliyorduk buraya? Yoksa bu mekâna ait olabilmek, varlığımızı doğrulamak için onlarla bir arada bulunmak mı gerekiyordu?

Sağlık ocağı köyün hayli dışında olduğu için tozlu yol boyunca yürümeye başladık. Necdet ayağının önündeki bir taşı tekmeyle sektirip duruyordu. Solumuzdaki düzlükte yatan atı yeniden gördüm. Bizi fark edince silkinip ayağa kalktı. Kımıltısız öylece bize bakıyormuş gibiydi. Aynı bezgin hal.

“O da sıkılıyor mudur?” dedim başımla işaret ederek. Dinlenmek için bir an durdu.

“Ölmesinden mi korkuyorsun, sıkılmasından mı?”

Kahveye vardığımızda dışarıya atılmış masalarda oturan bir avuç köylüyü başımızla selamlayıp her zamanki yerimize yerleştik. Çaycı aynı kör alışkanlıkla hiç konuşmadan tavlayı ve iki çayı getirip önümüze bıraktı. Kahvenin camına yapışmış ince toz tabakası cama vuran güneş ışığıyla iyice belirginleşmişti. Radyoda kimsenin dinlemediği cızırtılı bir türkü. Daha ilk çaylarımızı bitirmeden kahvenin önünde duran traktörden atlayan orta yaşlı, çelimsiz, kabuğunda kurumuş bir adam bize yaklaşıp Necdet’e olabildiğince sessiz bir şeyler anlatmaya başladı. Üstdudağını tamamen örten bıyığı yüzünden ne dediğini duymuyordum, bıyığı fısıltıya kesmişti. “Tamam, gidelim,” dedi Necdet, yekinip ayağa kalkarken. Traktörün römorkuna atladık. “Acil mi?” dedim. “Acil,” dedi. “Şeref’in şizofren bir oğlu var. Yine kötüledi, diyor. Kapamış kendini odasına, ne yapsalar çıkmıyormuş.”

Önce bir şeyler almak için sağlık ocağına, sonra da tekrar aynı yoldan Şeref'in evine doğru giderken yeniden atı gördüm. Sağımızda, sonra solumuzda. Her geçişimizde başını kaldırıp aynı şekilde, biz gözden kaybolana kadar uzun uzun arkamızdan baktı. İyice alçalmış güneşin ışıkları altında daha grileşmiş, ufalmış ve daha zavallı görünüyordu.

Ev denen yere, iki köyün arasındaki sarp, ince yoldan çıkılıyordu. Küçük bir düzlüğe az sonra gidiverecek, eğreti bir kuş gibi konmuş ufak kerpiç bir yapı. Evi, büyük bir tavuk kümesi, küçük bir ağıl, yalağı kırık bir çeşme çevrelemişti. Eski yağ tenekelerine doldurulmuş gübre, hayvan yemi kokusu sıcakla daha da ağırlaşıp etrafa yayılmıştı. Boz tüylü bir çoban köpeği bize doğru topallayarak koşmaya başladı, gelip yanımızda durdu. Şeref hayvanın başını okşadıktan sonra bir tahta parçasına paçavralarla sabitlenmiş bertik ayağını göstererek, "Bu da ne ettiysek düzelmedi. Gelmişken bir bakıversen," demeye kalmadan Necdet onun hevesini kursağında bıraktı. "Bu benim işim değil, veterinere götüreceksin."

Eve vardığımızda bizi karısı karşıladı. Şişman, kısa boylu, kınalı saçlı, gözleri cam gibi masmavi bir kadın. Yüzü sanki bütün göz. Bakışlarında bükülmez bir sertlik, insanın içine işleyen bir şey vardı. Kapının sağındaki pencereye, "Hasan bak, doktor abin gelmiş!" diye seslendi. Heyecansız, dümdüz bir ses. Ne sevgi, ne çaresizlik, ne acıma, ne öfke. Sadece bıkkınlık. Az sonra perde hafifçe aralandı, soluk, tepkisiz bir yüz belirdi. Hayalet yüz, burnunu cama dayayarak boş gözlerle bir süre etrafa baktı. Aynı annesinin gözleri. Ölü bakışlarıyla baktı bize, sanki hiçbirimizi görmüyordu. Hayat içinde bir yerlerde uyuyor, onu oradan çekip çıkaracak bir şeyi bekliyordu. Neden sonra bakışlarından Necdet'i tanıdığını belli eden bir ifade geçti, sonra yeniden saklandığı kovukta kayboldu.

Evin girişindeki dört basamaklı merdivene oturmuş Nec-

det'in çıkmasını bekliyordum. Tekinsiz bir yerde gibiydim. Bu evde, bu insanlarda beni rahatsız eden, tedirginlik uyandıran bir şeyler vardı. Şeref, köpeğin ayağındaki sargıyı değiştirirken, kadın eteğine doldurduğu yemleri tavuklara serpiyordu. Sanki biri gelip duraklama tuşuna basmış gibi askıda kalan her şey Necdet içeri girdiği andan itibaren kaldığı yerden akmaya devam ediyordu. Tavukların yemlenmesinden, köpeğin bacağının iyileşmesinden, bahçedeki sebzelerin bellenmesinden, ineklerin sağılmasından ibaret bir hayat, çenesini pencerenin kenarına dayayarak saatlerce gökyüzüne bakan, giderek gökyüzüne gömülen ölü gözlerde nihayete eriyor, nabzı durmaya vuruyordu.

Necdet dışarı çıkıp onlara yapılacakları anlattı. Hasan camda yoktu. "İğne yaptım, uyuyor," dedi. Mavi kadın sevindi. Bizi uğurlarken, "Bunun bir de teyze oğlu vardı, daha beterdi. Azıttılar," deyiverdi. Buz gibi bir şey oldu, akşam sıcağını yarıp geçen, buzdan bir sessizlik. Kimsenin ne söyleyeceğini bilemediği bir an. Şeref, "Sizi bırakayım doktor," diyecek oldu. Aynı anda, "Yok," dedik, "biz yürürüz."

Lojmana kadar hiç konuşmadan yürüdük. Bedenimiz ağırlaşmış, omuzlarımız çökmüş, içimizden geçen bütün soruları susturarak, konuşmanın utanç duvarından kendimize bir geçit açarak yürüdük. Tek bir sözcük bile bizi akıl almaz bir yolculuğa çıkaracak, varlığımızı geri dönülmez biçimde değiştirecekti. Oysa her şey olduğu gibi kalmalıydı; ben, Necdet, mavi kadın, mavi ölü gözlü Hasan, bacağı sargılı köpek, köy kahvesinin camındaki toz, ağustosböcekleri, olduğu gibi. Dünya, olduğu gibi.

Gece karanlıkta lojmanın serin duvarına sırtımı vermiştim. Bir türlü uyuyamıyordum. Bir şey ortaya çıkmış bütün eşitliği parçalayıp dağıtmıştı. Fazla olan bir şey vardı, taşınamayacak kadar ağır bir şey. Usulca yerimden kalkarak Necdet'in

çalışma odasına gittim. Masanın çekmecesinde duran silahını aldım. Beni bekliyormuş gibiydi. Kısa, kesik nefeslerle dışarı çıktım. Dışarıda serin bir sessizlik. Böcekler bile susmuş bekliyorlardı. Gökte beyaz bir dolunay parıldıyor, ağaçların dallarını ışık içinde bırakıp, oradan düzlüğe bir ışık seli gibi boşalıyordu. Yolun karşısına geçtim, ay ışığının altında yer yer düşsel bir halıya dönüşen kuru otların üzerinde yürümeye başladım. Oradaydı.

Üç el silah sesi... Gökyüzünün boşluğunu dolduran, geceyi yalayıp yutan tok bir gürültü. Yerde, griliğine kan sızan atın yavaşça kapanan gözleri, mavi mi, yoksa dolunaydan mı? Nefes nefese omzuma yapışan Necdet'in eli...

"Ne olur sus," dedim. "Yoksa kendimi vuracaktım."

HEB-LU-LEB

Heb-lu-leb mi? O nasıl isimmiş öyle? Sağ elimin üç parmağını havaya kaldırdım. Nüfus memuru kalın çerçeveli gözlüklerini burnunun ucundan gözlerine doğru iterek ustama baktı. Ustam çaresiz cevapladı. Üç hece diyor... Dilsizdir. Babamın da böyle siyah, kalın çerçeveli gözlükleri vardı. Taşıdığımız sebze meyvelerin parasını sayarken takardı onları. Birileri gelip elinden kapıverecekmiş gibi çabuk çabuk sayar, sonra cüzdanına yerleştirirdi. Nüfus memuru ilk kez dikkatle baktı yüzüme. İyi de anlamı ne acaba? Ustam, Başka isim bilmez, herkes öyle çağırır, dedi. Elinde numaratörden aldığımız sıra numarası fişi. Yedi ve dört, yetmiş dört. Arkasında bekleyenlere bir göz attı. Bir dolu insan. Beklemeyi de bekletmeyi de hiç sevmez beni evladı yerine koyan bu adam. Pazar yerindeki en canı tez esnaftır, bunu herkes bilir. Hadi oğlum Heb-lu-leb bayana iki kilo domatesle, bir kilo fasulye tartıver. Hadi yavrum bekletmeyelim ablayı. Hadi benim aslanım. Ustam, bir baba gibi davranır bana. Baba olmanın tadını çıkarmak istercesine. Çocuklarının hepsi küçükken ölmüş. Kan hastalığı, der, ağlayarak anlatır bazen, çay içerken. Memura, Arapçaya benziyor, hikmeti hudadan, vardır bir anlamı, dedi. Adam kaydetti. Rahatladım birden, parmaklarımın yayı gevşedi.

O, birleşik yazdı, arayı ayırmadan. Hebluleb. Yazsın. Böyle daha mı çok adama benzedim? Ses etmedi ustam. Ben hiçbir şeyi birleşik söyleyemem. Bütün sesleri tek tek yutar, yuvarlak

heceler çıkarırım. Sayılı heceler. Bu yüzden sesleri değil sayıları severim. Sayılar sesler kadar insafsız değil. Ben üçüm, ustam iki. Vay be, diye güldü kendi kendine nüfus memuru, on altı yaşında nüfus kâğıdı çıkarılır mı adama? Aklı nerdeymiş bunun babasının? Utanarak arkadaki kalabalığa baktım. Ustam, Boş ver, diye koluyla dürtükledi. Boş verdim.

Doğduğumda ağlamamışım. Ebe, morardı da öldü mü diye iyice bir evirip çevirdikten sonra ters döndürüp kıçıma iki şaplak atınca ağlamaktan çok hırıltıya benzeyen sesler çıkarmışım. Annemin ödü kopmuş. Üç kızdan sonra ilk erkek, ölse ne diyecek babama. Belki ölsem daha çok sevinirdi babam. Şeklimi şemailimi beğenmemiş, boğazımdan çıkan garip sesleri dinlemiş, Bu ne biçim oğlan, nasılsa ölür bu, deyip bir isim koymaktan, kulağıma ezan okumaktan vazgeçmiş. Ama ben ölmemişim. Mırıltılar sese, sesler yuvarlak, peltek hecelere dönerken o hep bekleyip durmuş. İnadım inat, derdi, bu oğlan konuşmadan isim de koymam, kafa kâğıdı da çıkarmam. Haberi yoktu, ben kendime bir isim koymuştum çoktan. Abdullah. Duyduğum en zor ismi seçmiştim kendime. Evin odalarını gezerek tekrarlayıp duruyordum, Heb-lu-leb, Heb-lu-leb. Ablalarım, Ne diyor bu be? diye sordular birbirlerine. Sonra, İsmini söylüyor zahir, diye gülüştüler. Ondan sonra da herkes Heb-lu-leb dedi bana. Bir tek babam için isimsizdim.

Nihayet bilgisayardan bastırdığı nüfus kâğıdını bir makineye sokarak pevece ile kapladıktan sonra bize uzattı. Al bakalım, hayırlı olsun. Üzüntüden kahrolduğum bir başka sayım gününü hatırladım o anda. İki görevli evin salonunda, dantel desenli muşamba örtüyle kaplı yemek masasında babamla karşılıklı oturmuşlardı. Ben yatak odasında dikilmiş boy aynasında kendimden emin olmaya çalışıyordum. Başka çocuk var mı, diye sordular. Başını iki yana salladı, görmedim ama biliyordum. Bizim hane beş kişi sayıldı, annem, babam, üç de ablam.

Dışarı, güneşli bir güne çıktık. Ustam elindeki gıcır gıcır nüfus kâğıdına, bir de gün ışığında bakıp, Vay be inci gibi bilgisayar yazısı, eskiden elle yazarlardı, karga burga, ne yazdığı bile okunmazdı, dedi. Sağ cebimdeki cüzdanımın içine özenle yerleştirdik.

Nüfus sayımının beş gün sonrasıydı. Sebze haline ışıklı tabelalar takmışlar, döviz bürolarındaki gibi, domates, salatalık, havuç fiyatlarını ekranlara yansıtmışlardı. Biz kamyona üzüm kasalarını yüklüyorduk. Ekrandaki kırmızı elektronik yazılar değişiyor, ben kendi kendime öğrendiğim rakamları yan yana getirip sadece sayıları anlıyordum. O sayıların hangi sebze meyveye ait olduğuna dair içimden kendi kendime tuhaf bir oyun oynuyordum. Babam dev gibi kamyonun kırmızı kaportasına dirseğini dayamış, bıyıklarını aşağı doğru çekerek, Hadi lan, diyordu, daha mürdümerikleri var. Dirseği güneşten pırıl pırıl yanan Bedford yazısının üstündeydi. Tam o sırada düştü yere, ikinci kez mürdüm deyip erik diyemeden. Ağzından köpükler saçarak yere yuvarlandı. O, yerde kuş gibi çırpınıp dururken herkes durmuş öylece bakıyordu. İlk ustam seyirtti. Ne duruyorsunuz be, diye bağırdı, adam felç geçiriyor, hadi benim arabaya taşıyalım. Elimden düşen kasadan etrafa yayılan üzüm tanelerini ezdiler. Babamı arabaya taşıdılar.

Yirmi dört gün kaldı hastanede. Bedeni küçüldü, bıyığı söndü, sağ eliyle sağ ayağı içe doğru kıvrıldı. Konuşmayı unuttu. Yirmi beşinci gün, her zaman bağdaş kurup televizyon seyrettiği ve gümüş tespihini çektiği sedire, annem sabun kokulu patiska bir yatak serdi. Babam hastaneden yarıya inmiş bedeniyle gelip bir daha hiç kalkmayacağı bu yatağa yerleşti.

Ev hepten susmuştu. Ablalarım, kokusunu tez aldıkları bir yoksulluktan kaçmak için hemen birer koca bulup birbirinin peşi sıra evlendiler. Annem dua okurmuş gibi dudaklarını kımıldatarak içinden konuşuyor, durmadan evi temizliyordu. En

çok da babamın yattığı sedirin altını siliyordu. Arapsabunuyla tahtaları ovuyor, sıra sedire geldi mi küçük bedeninin yarısı gözden kayboluncaya kadar altına giriyor ve o andan itibaren babam için tedirgin bir hışırtıya dönüşüyordu. Kamyonu en küçük amcam aldı. Parayı getirdiğinde abisinin yanına oturup elini iki elinin arasına aldı, Hebluleb'e benzedin ha, dedi gülerek. Şimdi iyi anlaşırsınız işte. Babamın gözlerinden öyle nefret dolu bir bakış geçti ki, elini yanına geri koyup apar topar izin istedi amcam.

Annem, ustamın elindeki lokum kutusunu ürkek elleriyle aldı. Bacım, bak oğlanı nüfusa kaydettirdik bugün. Tek söz etmeden mutfağa gitti. Babamın yattığı odaya girdik. Her yerde arapsabunu kokusu. Bıyığına kadar çektiği beyaz çarşafların arasında kaybolmuştu babam. Bizi görünce doğrulmak istedi. Ustam davranıp arkasına bir minder koydu. Getir oğlum, dedi, görsün kafa kâğıdını. Cüzdanımdan çekinerek çıkardığım nüfus kâğıdını alıp sağlam eline tutuşturdu. Başucunda duran gözlüğünü gözlerine taktım. Garip bir cisme bakarmış gibi göz hizasına getirip iyice inceledi, sonra yanına bıraktı ve belli belirsiz dudaklarını kımıldattı. Gel hele oğlum, baban bir şeyler diyor, anla, dedi ustam. Korka korka eğilerek, kulağımı dudaklarına yaklaştırdım. Heb-lu-leb, diyordu. Heb-lu-leb.

CAMLAR VE AYNALAR

Selim İleri'ye
Çünkü her muktedir biraz da kendi Mahpes'ini yaratır.

Sokak o kadar tenha ki sandıktan insanlar çıkarıp camdan aşağı savurasım geliyor. Kıyabilir miyim? O insanlara iliştirilmiş anılar olmasa, bu kez de evin sessizliğinde aklımı yitirmekten korkuyorum. Şimdi oturup dışarıyı seyrettiğim bu koltuklarda otururduk öyle uzun uzun. Kimdi konuşmaları başlatan dudaklarda? Necip? Refik Paşa? Zamanın harmanında anılar birbirine karışıyor, insanlar da öyle. Necip değildir herhalde, o babasına benzemezdi, hep sessiz, sormadan ağzını açmayanlardan. Refik Paşa öyle miydi ya? Kuşluk vakti gürül gürül aktığı odada, neşeli bıyıklarıyla, mahcup sabah sessizliğini bozar, Hadi bakalım gelin hanım, şöyle bol köpüklü bir kahve yapıverin de içelim hep birlikte, derdi. Necip gözlerini yerden kaldırmadan başıyla onaylar, Hadi Behice, derdi her seferinde, valide hanımın öğrettiği gibi. Beatrice Türk kahvesi yapmayı Behice olduktan sonra bellemişti.

Öyle kırılgan olmasa hayata karşı, babasından önce çekip gider miydi? Refik Paşa'nın biricik oğlu Necip. Kuzenimin üniversiteden arkadaşıydı, mektebin pansiyonunda kalıyordu. Mühendis olacaktı, maden mühendisi. Öyle zarif bir adam için ne tuhaf bir seçim. Sanat filan okumalıydı, ona daha çok yakışırdı böylesi. Âşıktım, vaadim vardı, ilkbaharın yaza merdiven

dayadığı günlerden birinde birlikte geldik konağa. Boğazın iki yakası leylak mor arası bir renge kesmişti. Erguvanmış o, hep İstanbul'muş. Valide Hanım henüz sağdı. El öptükten iki ay sonra çıktık Necip'le Anadolu'ya, bir Amerikan petrol şirketinde iş bulmuştu, dokuz ay sonra da geri döndük. Necip'in hassas bünyesi ancak dokuz ay dayandı, ondan sonra da bir daha hiç çalışmadı. Zehra'ya söylemeli şu camı yeniden silsin, kaç kere söyledim, leke olunca rahatsız oluyorum.

Büyükhanım bugün yine erken kalkmış. Ayakkabılarını sürüyerek tahtaları gıcırdatmasına sinir oluyorum. İskarpin, diyor, iskarpinlerimi parlattın mı Zehra? Terlik giymezmiş bunlar evde, öyleymiş Avrupa'da, kıçımın kenarı. Şimdi giyinir, süslenir, boyar dudaklarını, oturur pencerenin kenarında akşama kadar. Birazdan da seslenir, Zehra bu camı bir daha sil diye. Neyi görecekse artık. Bütün gün oturur, neyi bekler böyle? Sanki resimlere gömdüğü o ölüler mezardan çıkıp bunu almaya gelecek. Öylece oturur bekler. Cam güzeli Büyükhanım. Gerçek adı ne, yaşı kaç, nerelidir, kimse bilmez. Allahı var, güzel kadınmış ama. Poz poz resimleri dizmiş büfenin üzerine, kendisi, biri genç, biri daha yaşlı iki adam. Bir de kucakladığı bebek var. Kim bunlar? Neden hiç arayıp soranı yok? Bir keresinde sordum, Bu Necip, bu da Refik Paşa, dedi. Refik Paşa kocanız mıydı, diyecek oldum bir gün, Çerçevelerin camlarını çıkar, diye lafı ağzıma tıkadı. Artık camların arkasında durmasınlarmış. Cam canlıdır, bunlara yakışmıyor, dedi. Deli mi ne? Daha çok sararırlar, dedim. Artık önemi yok, dedi. Ne tuhaf kadın. Nedir bu camlarla alıp veremediği bilmem. Evde bir sürü cam eşya. Antikadır, tozunu alırken dikkat et, deyip durur. Deli olur cam için, aynalara ise düşman.

Evdeki bütün aynaların üstünü örttüm. Zehra, neden olduğunu merak edecek kadar genç. Kendisiyle yüzleşebilecek kadar. Aynaları hiç sevmedim. İnsan aynalarda yaşlanır. İnsan

bazen kendi suretiyle karşılaşmak istemeyecek kadar yabancı olur kendine. Ayna sırlıdır. Sırlı. İnsanın içinin sırrını gösterir. Gözlerinden. Bir de arkasını, arkada bıraktıklarını. Sahi, bir ikindi vardı. Tam arkamda duruyordu aynada. Kulaklarımda Valide Hanım'ın elmas küpeleri. Pek yakıştı, dedi Refik Paşa, işte böyle, hep kendine bakacaksın, güzelliğine, arkana bakmayacaksın. Bazı günler oturup yan yana koltuklarda, camdan bakardık. Dışardan değişen bir hayat geçerdi. Tahavvül esastır, verilmiş hiçbir vaat buna mukavemet edemez Behice Sultan, derdi. Necip'i yeni toprağa verdiğimiz günlerdi, Behice Sultan demeye başlamıştı bana.

Ah Necip. Bütün bu cam eşyaları o toplamıştı, renkli, renksiz, opal. Beykoz işleri, çeşmi bülbüller, parfüm şişeleri, sürahiler, şekerlikler, bardaklar, kâseler, küllükler, ibrikler. Tarifsiz bir hayranlıkla uzun uzun seyrederdi hepsini. Camın aslında bir sıvı olduğunu ondan öğrenmiştim. Akışkan, iç sınırları olmayan bir şey. Hayatın kendisi gibi. Saydam, içinden geçen ışığın kırılmaya, yansımaya uğramadığı, hep öbür tarafı, ileriyi gösteren. Dört aylık kızımızı difteriden toprağa vermiştik. Yastıkların arasına gömülmüş günlerce odamdan çıkmamıştım. Bir gece kuşlu parfüm şişesini getirdi. Annesininmiş, Osmanlı zamanından, Eğrikapı işi. Yumurta biçimli şişenin kapağına konmuş, öpüşen iki kuş. İnce parmaklarıyla şişeyi gece lambasının ışığına tuttu –bir cam ustası olsa, ona ne kadar yakışacağını düşünmüştüm– dibindeki kırmızı lekeyi gösterdi; kırmızı, kalp şeklinde, ufacık bir leke. Validem anlatmıştı, dedi, cam işi o kadar zormuş ki, ocaklarda çalışan ustaların üfleye üfleye zamanla ciğerleri bitermiş. Bazen de böyle bir damla kan gelir, nefesin değdiği yere yapışırmış. Bu çok büyüleyici gelmişti ona. Ne tuhaf, kendisi de mendillere parça parça tükürmüştü ciğerlerini sonradan.

Yıllar var, sabah gelir akşam giderim. Büyükhanım mecbur

kalmadıkça dışarı çıkmaz, içeri de kimseyi sokmaz. Dünyayı camdan seyredesiymiş. Seyret bakalım. Ev günden güne çürüyor, dökülüyor, başına çökse umurunda değil. Alt katta fareler cirit atıyor. Bir gün uyurken ağzını, burnunu kemirecekler haberi olmayacak. Kapan kuralım, dedim. Topolinoları kızdırmaya gelmez, kinci hayvanlardır, annem öyle söylerdi, dedi. Topolino da neyse artık. Konsolun üstüne dizdiği camların tozunu alırken kuşlu şişeyi düşürdüm. Bir hafta oldu, söylemeye korkuyorum. Topolinolar düşürmüş Büyükhanım, desem inanır mı? Er geç söylemem gerek, camlarına titizdir, bugün yarın mutlaka fark edecek.

İl vetro é la vita, Beatrice. Cam, sevgilim. Gördün mü, bak söylemesi ne kolay, öğrendin mi? Öğrendim, daha pek çok şeyi. Sonsuza kadar yitirilmiş, sahipleri artık burada olmayan, ben hatırladığım sürece varlığını koruyacak. Unutmak istediğim şeyler de var, her gün tekrar tekrar hatırlamaktan haz duyduklarım da. Sokakta bir hareketlenme oldu. Füme rengi takım elbisesi, beyaz kolalı gömleği, siyah rugan iskarpinleri, briyantinle arkaya yatırılmış kestane rengi gür saçları, ince, uzun boyuyla gençten bir adam belirdi sokağın başında. Dur bakayım, Necip değil mi bu? Pencereden baktığımı gördü işte, el sallıyor. O da ne? Sokağın öbür ucunda, lacivert üniforması, baştan başa sırmalı omuzları, kırmızı apoletleri, uçları yukarı doğru bükülmüş bıyıkları ve bütün heybetiyle Refik Paşa. İyice görmek için yüzümü cama yapıştırıyorum, artık nefesim camı buğulandırmıyor. Biliyordum bir gün geleceğinizi, beni bu evin, bu şehrin kapılarından çıkarıp götüreceğinizi biliyordum. Ama neden? Neden birlikte geldiniz?

Saat kaç oldu hâlâ kahvesini istemedi. O istemeden ben götüreyim de gönlü olsun. Kahvenin yanına nane likörü koyarım, iki de badem şekeri. Öyle kibarlıkları pek sever kocakarı. Belki de iyi günündedir, o kadar kızmaz, lafın arasına sokuştu-

ruveririm. Büyükhanım, bugün hiç sesiniz çıkmıyor. Kahvenizi getirdim. Bir de, şey diyecektim, hani şu kuşlu şişe var ya... Uyuyor musunuz Büyükhanım?

DÜŞBOZUMU

Durdurulamayacak tek hareket akreple yelkovanınki...

Her şey karşılaşmamızla örülü. Sonraları hep bunu düşündüm. Ben başka biri olsaydım. Anarşist, nihilist, hippi... Herhangi bir şey. Peşinden gidebileceği, kendini içine kapayabileceği bir şey ararken.

Asuman'la uzatılmış telefon görüşmeleri. Saçma. Bunun için kendi varlığını suçlayacak değilsin ya. Bir elinde telefon, ayağa kalkıp bir sigara yakar. Anlamıyorum. Hem en az inanıp hem de en çok hasarı o görmüş gibi nasıl olabiliyor? Hepimizin yaşadığı aynı bozgun. Bir gün yine bana gelsenize. Pastanede otururuz, hep birlikte.

Bir oyun muydu? Yan yanayız. Gece. Yine Kuzguncuk'a gidiyoruz. Güvertedeyiz. Eğilmiş. Tuzlu suyun üstünde kayıp giden ışıkların içinde kendi görüntüsünü arıyordu. İnanılmayacak kadar canlı. Rüzgârlı havalarda durmadan gözlerini kırpardı. Şimdi buradan kendimi bıraksam, dedi, nereden kıyıya çıkacağımı neler belirler? Akıntı. Rüzgârın şiddeti. Girdaplar. Dalga boyları. Bilmem, fizik okuyan sensin. Birden oldu. Kendi yansımasının içine dalışı. İnsan suyun altında nefes almayı bile beceremeyen zavallı bir kemik, kas ve sinir yığınıymış. Bütün o dünyayı değiştirme iddiasına rağmen.

Hiçbir şey aynı kalmıyor. Her şey, onun bütün varlığı be-

nim, bizim hafızamızla sınırlı Asuman. Biz onu hatırladıkça var olmaya devam edecek. Oysa ben üzerinden defalarca geçmeme rağmen her seferinde daha zor hatırlıyorum yüzünü, saçlarını, ellerini, küçük adımlarını, sesini. Suyun yüzüne bir düş gibi yayılan mavi atkısını bile. Telefon, kulakla omuz arasında bir tutsak. Hayatta kalabilmek için hafızayı silmek zorundayız, diyor. Hayatta kalmam için onun hiç yaşamamış, hiç var olmamış gibi unutulup gitmesine izin vermeliymişim. Bunca şeyden sonra.

Rengârenk ziftlere bulanıp mitinglerinizde olanca gücümle haykırdım.

Bak, işte saçlarını bizim gibi tarıyor. Henüz bizim gibi giyinmiyor ama. Küçük adımlarla yürü. Koşma. Fazla dikkat çekme. Okula gidip gel. Sekiz on beş vapuruna yetiş. Optik çalış. Görmek niçin bunaltıcıdır, sorusunun hiç sorulmadığı sınavlara gir. Bir arkadaş harmanını göklere savuran polis copunu tanı. Yoğun madde fiziği. Kurşun. Cenazeler. En yoğun maddenin aslında sessizlik olduğu.

Herhangi bir şeye inanamayacak kadar kendisiyle meşguldü. En adanmış hallerinde bile. Bir keresinde, Gelecek umurumda bile değil, demişti. Öyle proletarya iktidarı zırvalıkları filan da. Yani her şey yalnızca bir şeyin parçası olmak uğruna mı? Herhangi bir şeyin. Mavi atkın, pazen eteğin, çoban düğmeli kabanınla –Asuman'ın bir kimlik gibi üstüne yapışan kot pantolon ve süet botlarına tezat asla kot ve bot giymedi– ne işin vardı orda? Üzerine eğildiğimiz atkın, eteğin, kabanın, kaldırıma bir dere karanlığında yayılan ıslak saçların, yuvalarına sığmayacak kadar açılmış gözlerinle aslında hiç ait olmadığın bu yerde? Yalnızlık ürkütücü, demişti. Yalnızlık ürkütücü derecede hüzünlü.

Yalnızlığın ürkütücü hüznünü birey imparatorluğuna dönüştür.

Düşbozumu Pastanesi'ne gelen bir kadın vardı. Geçkinceydi ama hâlâ güzeldi. Akşamüstleri gelir, hep aynı masada oturup sade gazoz içer, kalp ağrısı çekerdi. İnsanın içine işleyen deli gözbebekleri vardı. Yıllar sonra bir kitap kapağında büzüşmüş dudaklarıyla karşıma çıktı. Kolları tüylü, saten bir sabahlık giymiş, dünyayla alay ediyor gibi bakmıştı. Tek tebaası kendisi –ya da kedisi– olan bir imparatoriçe edasıyla. Sonradan ismini bir plakete yazdırıp evinin duvarına çaktılar. Kuzguncuk'un bütün kedileri ordaydı.

Düşbozumu Pastanesi'nde buluşma

Kütüphanelerin kırmızı ojeli memureleri / yoksul bir sevgiliyi yol ortasında bırakır gibi / tekmil bir ulusu arşive kaldırıyordu. Güneş ışığının eğildiği günler. Gökyüzü başka renk. Başımız eğik, bitkindik Beyazıt'ta. Kendimizden bile saklanıyoruz. İnsanın olmasını çok istediği bir şeyin asla olamayacağını görmesi, dedi. Böyle bıçak gibi kesilivermesi her şeyin? Sustum. Ne diyebilirim ki? Yeniden yalnızlığa, kendimize gömüldüğümüz zamanlar. Kalk, Asuman'a gidelim. Asuman ve kedileri, İmparatoriçe kadının evine yakın oturur.

Onlar gibi olmadığım için, diyerek vaporda karşımızda oturanları işaret etti. Onlar gibi olamadığımdan onlar için bir şeyler yapmak istemek ne kadar saçma değil mi? Asuman o gün kuru fasulye pilav pişirir. Üçümüz gazoz içmeye Düşbozumu Pastanesi'ne gideriz. Zamanı dolmuş kadın ortada yoktur. Asuman transandantal meditasyona başlamış. Heyecanlıydı. Atomun tüm parçacıklarını yeniden keşfetmiş kadar. O sadece dinledi ve güldü. Yüzünü acıtan bir gülümseme. Aptal-

sın sen Asuman. Ama, kim bilir belki böyle umulmadık bir deneyim değiştirir beni de? Pastane sahibine, kadını soruyoruz. Bir roman üstünde çalışıyordu, bitiremeyeceğini anladı, öldü. Zaten uzun zamandır ölmeyi planlıyormuş. Orada, o anda aklına koymuştu. Sanırım. Onca arkadaş ölümünden sonra ölümün kokusunu nerde olsa alırım ben.

Acılardan, gerginlik ve mücadeleden arınmış bir toplum yaratacağız.

Bir buçuk aydır içerdeyim. Yeniden. Kalabalığa karışmak için. İlk haftalar Asuman'da kaldım. Yattığım yerden Maharishi Mahesh Yogi'nin duvardaki resmine bakıyorum. Kocaman sakallarıyla yıllar önce aynı bu duvarda asılı olan bir başka fotoğrafa ne kadar benziyor. İronik bir durum olduğunu kabul etmeli. Pastaneyi sordum. Kapanmış. Asuman'ın evinde üç hafta. Artık ondan hiç bahsetmeden, teğet bile geçmeden. Hayatın daha fazla üstüne gitmeden. Bileklerimi uzun kollu kazaklarla saklayarak bunların hiçbiri, hiçbir zaman olmamış gibi yaptığımız.

Sıradan şeylerin içine saklanıyoruz. Durmadan anlatıyor bir yandan. Zihnin gizilgücü. Sınırsız farkındalık. Bugün balık yapalım mı? Sonsuz özgürlük. Saf varoluş. Şöyle bir de rakı açarız yanına. Yüksek bilinç. Tuzluğu uzatır mısın? Derin düşünce. Makineyi çalıştıracağım, kirli bir şeyin var mı? Zihnin kendi içinde temizlenmesi. Bir toplantıya sen de katılsana. Gerçekten inanılmaz bir deneyim.

Kuzguncuk İskelesi'nde o kadına rastlıyorum. Kedileri besliyor. Siz ölmemiş miydiniz? Sabahlığının yakasıyla, buruşmaya yüz tutmuş gerdanını örtmeye çalıştı. Ben terziyim aslında, diyor. Günlerin kenar çizgilerini teyelleyerek dünyadaki zamanımı uzatmaya çalışıyorum. Küçümseyen bir gülüşle yüzü-

me baktı. Biliyor musun, hepiniz aptalsınız. Şu kediler kadar bile yaşamayı beceremiyorsunuz. Sonra başıyla iskeleyi işaret ederek, Son vaporu kaçırdın, dedi. Cebinden çıkardığı makasla vaporun arkasında bıraktığı beyaz köpüklü çizgiden denizi mavi bir saten gibi ikiye ayırdı.

KAPAK

Bunaltıcı bir yağmur sıcağı vardı. Koyu renk bulutların yer yer serinlettiği gölgeli kaldırımda iki işçi yan yana oturmuş, belediyenin göndereceği vidanjörü bekliyordu. Sabahın köründe, tuvalet taştı diye belediyeyi arayan karşıki kahvenin sahibi, arada bir dükkânın önüne çıkarak taşan tuvaletin veya geç kalan vidanjörün sorumlusu sanki onlarmış gibi işçilere ters ters bakıyor, sonra söylene söylene tekrar içeri giriyordu. Bu sıcakta güçbela yerinden söktükleri rögar kapağı kaldırıma yakın, karanlık bir köpek ölüsü gibi kıvrılmış yatıyordu. Rıdvan, sigarasını yakmak için ceplerinde olmadığını bildiği çakmağı ararken, Şunu tekrar yerine taksak mı, dedi. Trafiği aksatıyor. Baksana etraf da bok koktu iyice, esnaf terslenmesin. Ahmet pantolon cebinden bulduğu çakmağını uzatırken, Boş versene, dedi. Bu sıcakta tak çıkar, kıçımızdan ter damladı zaten, birazdan gelirler.

Ahmet'in iriyarı gövdesinin yanında çınar ağacının gölgesinde boy veren bir kızılcık fidanı gibi ince, güdük kalmıştı Rıdvan. Sanki bunu fark ederek, bedenini biraz daha büyütmek istermiş gibi bacaklarını yola doğru gererek uzattı. Kiraz yüklü el arabasını bezgin adımlarla iterek önlerinden geçmekte olan satıcıya laf attı. Bu sene de ucuzlamadı gitti bu meret. Turfanda abi, daha ucuzlamaz, dedi satıcı. Durmadan yoluna devam etti. Rıdvan kirazların arkasından bakıp sigarasından iri

bir nefes çekti. Alacağımdan değil ya, dedi, Gülbeyaz istediydi dün gece. Canı çekmiş. Gene yüklü. Naz işte. Bunca çocuktan sonra aşerme mi olurmuş? Ahmet sanki onu hiç dinlemezmiş gibi başını çevirmiş öte yana bakıyordu. Bir sigara da kendi yaktı. Karşıki kahvenin önündeki boş masalara, kestane ağacının dallarında kümelenen kuşlara göz gezdirdikten sonra başını gökyüzüne çevirdi ve bir süre bulutların geçişini seyretti. Birazdan indirecek, dedi. Vakitlice gelseler bari.

Rıdvan, sigarasını yere atıp ayağıyla iyice ezerken başıyla demir kapağı işaret etti. Rögar kapaklarını neden hep yuvarlak yaparlar biliyor musun? diye sordu aniden. Karşıdakinin ne söylese bilemeyeceğinden emin olduğu bir sırrı az sonra açıklayacakmış gibi insanı sinirlendiren bir güven vardı sesinde. Bu herif de ne çok konuşuyor, diye düşündü Ahmet. Bana ne siktiğimin kapağının şeklinden? Çok da umurumdaydı sanki, yuvarlak da, dört köşe de, değirmi de olsa benim yaptığım şeyi değiştirir mi? Altındaki bok, hep aynı bok işte. Rıdvan onun cevap vermesini bekler gibi yapsa da uzun süre dayanamadı. Valla bunca yıldır benim de hiç aklıma gelmediydi. Benim oğlan söyledi geçende, bi yerde mi okumuş ne, başka şekilde olsa aşağı düşermiş, onun için böyle yuvarlak yapasılarmış. O sırada yoldan hızla geçen bir araba asfalttaki tozu kaldırarak yüzlerine boca etti. Ahmet arabanın arkasından okkalı bir küfür savurduktan ve ağzındaki tozu çıkarmak için üst üste birkaç kez tükürdükten sonra, Hadi lan, dedi. Ne yani bi tek yuvarlak olunca mı aşağı düşmezmiş bu meret? He ya, ben de tam anlamadım ama vallaha da öyleymiş, diyerek bir sıçrayışta ayağa kalktı Rıdvan. Yeniden dükkânın önüne çıkmış, bir sağa bir sola bakarak belediyeye küfreden kahveciyi işaret ederek, Herife bak, hem kendi çağırdı, sabahtır beri çalışıyoruz, gelin de bi bardak çay için, demeden öylece dikeliyo dükkânın önünde. Tek eliyle Ahmet'in omzunu dürttü. Kalk lan parasıyla de-

ğil mi, böyle yerlerde sürüneceğimize adam gibi gidip oturalım şu masalardan birine.

Kahvecinin ters bakışlarına aldırmadan yolun karşısına geçip boş masalardan birine yerleştiler. Vücudundaki bütün yağı pantolon kemerinin etrafına toplanmış koca göbekli, kır saçlı bir adamdı kahveci. Yüzündeki kara, içindeki sıkıntıdan mı, dün gece taşan lağımdan mı kestirmek zordu. Az sonra bastıracak yağmurdan önce boş masaların örtülerini topluyor, onları kaale almıyordu. Neden sonra, Sizinkiler de gelmedi hâlâ, diye öksürüklü bir sesle konuştu. Handiyse gelirler babam, sen iki çay söyle bize hele. Rıdvan'ın sesindeki yılışık ton Ahmet'i kızdırdı. Ne çok konuşurdu bu herif böyle yerli yersiz. Karı gibi durmadan anlatırdı. Erkek dediğin biraz susmasını bilmeli, öyle ağır olmalı. En son onların masasındaki örtüyü de toplayıp düren kahveci tam çırağına seslenecekken, Ben istemem, bir olsun, dedi öfke bulanmış sesini alçaltarak.

Kolunda topladığı örtülerle içeri geçen kahvecinin ardından baktı. Masanın üzerinden eğilerek Rıdvan'a fısıldadı. Gördün mü bak ibneyi, bizi adam yerine koymadı. Müşteri olsa çekip alabilir mi öyle önlerinden örtüyü? Rıdvan pişkin pişkin güldü. İyi oldu bu kancığa, biz de vidanjör gecikti, yağmurda çalışılmaz deyip çekip gitsek mi? Cevap vermedi Ahmet. Sabahtan beri kaçıncı kere içini bir sıkıntıdır kapladı. Ne olurdu azcık sussa şu herif. Azcık halden anlasa. Ama ne gezer. Tuzu kuru tabii kavatın. Altı tane çocuk, dördü oğlan. Bir de yedinci geliyormuş, marifetmiş gibi. Gözlerini kısarak kinle baktı yeniden Rıdvan'ın yüzüne. Beriki keyifle çayını içiyordu, kıtlama. Masalar, toplanan örtülerden sonra çıplak, zavallı bir hal almıştı. Sadece sandalyelerden birinin arkasında asılmış bir ceket. Kahvecinin mi, dalgın bir müşterinin mi olduğu belli olmayan ağarmış bir ceket, hafiften yere sürünerek boş masayı bekliyordu.

Çaketçi Hoca'yı duydun mu, dedi Rıdvan, ikisi de aynı anda cekete bakarken. Dayımgiller geldiydi geçen hafta Adapazarı'ndan, o anlattı. Kimmiş, diye sordu Ahmet birden ilgi göstererek. Dediklerine göre bu herif vaktiyle ayyaşın, sarhoşun biriymiş. İçki sofralarından kalkmazmış. Bir gece yine bu böyle körkütük. Bir alacaklısı bunu sıkıştırıyor masada. Bu çıkarıyor sırtındaki çaketi, atıyor yere, başlıyor namaza. Ahmet ilk kez güldü. Vay be, iyi numara ha, dedi. Yok, öyle deme, işin aslı sonradan çıkıyor ortaya. Meğer o anda eriyor bu, gökten üzerine bir nur iniyor. Masada oturanlar hep yeminle anlatmışlar. İşte o günden sonra adı Çaketçi Hoca'ya çıkıyor. Kimin bi derdi varsa getiriyorlar, atıveriyor üzerine çaketini, tamam. Adam şifa buluyor.

Rıdvan sabahtan beri ilk defa Ahmet'in ilgisini çeken bir konu yakalamaktan memnun, bir süre susarak onun merakını kamçılamak istedi. Bu sırada boş bardağı almaya gelen kahvecinin çırağına, Hadi aslanım, iki çay daha kap gel bize, dedi. Ahmet bu sefer çaya itiraz etmedi. Yalandır oğlum, dedi. Her yerde vardır bu sahtekârlar. Yok ya, dayım yemin etti. Kendi gözleriyle görmüş. Kaç felçliyi ayağa kaldırdı, kaç kocasız kıza koca, işsize iş, çocuksuza çocuk... Cümlesini tamamlamadı. Ahmet lafın nereye geleceğini anlamıştı. Dinlemiyor görünmek için başını öte yana çevirdi, sıcak çayından aldığı iri yudum boğazını yakarak güçlükle aşağı indi. Ben diyorum ki yengeyle bi gitseniz Adapazarı'na, dedi Rıdvan sanki birden aklına gelmiş gibi. Yani ne kaybedersiniz ki? Ahmet cevap vermedi. Hırsla arka cebinden çıkardığı mendile benzer bezle alnında biriken terleri sildi, yüzünü kuruladı. Aklına karısının kolundan bilezikleri çıkarıp, Bunları bozdur, evimiz olmasa da olur, bir bebemiz olsun, dediği gün geldi. Karısının yorgun yüzünü, dölsüzlükten bir meyve gibi günden güne ufalan, büzüşen bedenini, yüzünde giderek büyüyen gözlerini geçirdi aklından.

Yağmurun ilk damlaları alnına düştü. Rıdvan'ın yüzüne bakmadan çayını bir dikişte bitirdi ve ayağa fırladı. Hadi kalk şu kapağı kapayalım. Bunların geleceği yok, yağmur da başladı.

Yolun karşısına geçtiler. Rıdvan, Herife çayları da ödemedik ha, dedi birden. Bari kapamadan önce bir iş yapmış görünelim. Ben bir aşağı inip çıkayım. Ahmet elindeki mendili telaşla cebine soktu. İyi ya, hadi çabuk, dedi. Bacaklarını çukura sallayan Rıdvan bütün gövdesiyle aşağıda kaybolmadan önce, Valla bak, dayımgille de konuşurum onlarda kalırsınız, dedi. Bir süre sonra da sesi duyulmaz oldu. Ahmet yerdeki yuvarlak kapağa baktı. Birden hiç susmak bilmeyen koca bir ağız gibi göründü kapak ona. Gövdesinden beklenmeyecek bir hırsla kapağı kaldırdı, yerine oturttu. Karşı kaldırıma geçerek boş çay bardaklarının altına beş lira sıkıştırdı, ağır adımlarla sahil yönüne yürümeye başladı.

TRAMPA

Tezgâhın arkasındaki tuğla duvarın üzerinde, ışıklı tabelanın ampullerinden biri can çekişiyordu. İnsanı rahatsız eden cızırtılı bir sesle. Sabah bir elektrikçi çağırmalı. Vakit neredeyse gece yarısı olmuş, bütün masalar boşalmıştı. Bulaşık makinesinden boşalttığı bardakların üzerindeki su lekelerini sildi. Poğaça hamurunu mayalayıp sabaha hazır etti. Bu yaz tatil için Ayvalık'a gitmeyi planladı. Sonra bundan vazgeçti. Birlikte gidecek birini bulursa Bodrum daha keyifli olabilirdi. Ertesi sabah verilecek kahvaltı tabakları için tereyağı ve reçel kaplarını doldurmaya başladı. Bu yaz hiç tatil yapamama ihtimalini düşündü. Annesi. Ya her şey kötüye giderse? Saatinin takvimine baktı. Nasıl unuttum? Bugün ikinci seanstı. Yoksa üçüncü mü? Kendine kızdı. Sabah annemi aramalıyım, yok, o şimdi durmadan kusuyordur. Ablamdan durumu öğrenirim. Bunu aklındaki yapılacaklar listesinin ilk sırasına ekledi. Ama önce elektrikçi. Masaların üzerindeki peçetelik, tuzluk ve biberlikleri gözden geçirip eksik olanları tamamladı. En az bir saat daha buradayım, diye düşündü. Keşke kadını erken göndermeseydi bu akşam. Birazını sabaha mı bıraksam? Bir yorgunluk kahvesi içip ondan sonra devam etmeli. Dükkânın tavan lambalarını kapayıp, karşılıklı iki duvarda birbirine göz kırpan aplikleri açtı. Ortam yumuşadı, kadife bir tona büründü.

Eline kahvesini alıp barın karşısındaki masalardan bir san-

dalye çekti, diğerine de ayağını uzattı. Arkasına yaslandı, gerindi. Öyle çok uzattı ki parmaklarını ayağındaki sabolardan biri yere düştü. İçerdeki ışık sönünce cama vuran ince, sık yağmuru fark etti. Gündüzleri gürültülü ve tozlu olan sokak, gecenin ve yağmurun etkisiyle sessiz ve berrak görünüyordu. Yağmur kesilmeden dışarı çıkmam. Belki arada portakal reçelini bir daha kaynatırım, çok sulu olmuş. Diğer ayağındaki saboyu da yere attı. Ayaklarını birbirinin üzerine koydu, parmaklarını oynattı. Ensesine yapışan saçlarını cebinden çıkarttığı firketeyle tepesinde sıkıca topladı. İyice uzadılar, yarın bir ara kestirmeli. Tam kahvesinden bir yudum alıp gözlerini kapamıştı ki kapının açıldığını duydu. Gelen yaşlı bir adam ve en az onun kadar yaşlı görünen köpeğiydi. Çekinerek başını içeri uzattı adam. Yerinden kalkmadan sandalyeden bacaklarını çekmekle yetindi.

"Kapadık efendim. Özür dilerim."

Ürkek, titrek bir ses, belli belirsiz, aralanmış kapıdan cevap verdi.

"Öyle mi? Belki bize verecek sıcak bir şeyiniz vardır diye düşünmüştüm. İyi geceler."

Bu kadar yorgun olmasa, o sesteki yorgunluğun, ışıkları söndürüp yağmuru görmese dışardaki soğuğun ayrımına varamayacak, adamın kapıyı çekip gitmesine engel olmayacaktı. Yerinden kalktı.

"O zaman buyurun lütfen. Size bir sütlü kahve yapayım. Bu arada ben de buraları toparlamış olurum."

Köpeği işaret etti.

"Onu da kapının yanındaki demire bağlayabilirsiniz."

Adam itiraz etmeden dışarı çıktı, az sonra yalnız başına geri geldi. Islanmış ceketini çıkarıp oturacağı sandalyenin arkasına astı. Ceketin cebindeki özenle katlanmış mendili açtı, kuruması için diğer sandalyenin arkasına serdi. Islak saçlarını parmak-

Copyright © 2014. stanbul. All rights reserved. May not be reproduced in any form without permission from the publisher, except fair uses permitted under U.S. or applicable copyright law.

EBSCO Publishing : Hiperkitap (eBook Collection) Trial - printed on 3/7/2017 6:15 AM via KAYSERI BUYUKSEHIR BELEDIYESI

larıyla düzeltti. Masanın üzerinde ellerini birleştirerek onu izlemeye koyuldu.

"Hoş bir mekân. Yalnız mı işletiyorsunuz?"

"Hayır, ortağım var ama genelde ben kaparım. Evim yürüme mesafesinde." Esnedi. Bir daha saate baktı.

Tam bir şey söyleyecekken öksürük nöbetine tutuldu yaşlı adam. Uzun bir süre boğulacakmış gibi sarsılarak öksürdü. Aceleyle bir bardak su uzattı. Geçmediğini görünce kahve için kaynattığı süte bir çay kaşığı toz zencefil karıştırıp getirdi. Birkaç yudumdan sonra öksürükler azalmış, şimdi daha rahat nefes almaya başlamıştı adam.

"Hepatobilyer karsinom," diyerek sütünden bir yudum daha aldı. "Süte kattığınız bu şey neyse iyi geldi."

Anlamadığı halde adamın hastalığının ciddi olduğunu sezdi. Tedirgin oldu ama bir şey sormadı. Bir peçetenin içine biraz toz zencefil döktü, dörde katlayıp adama uzattı.

"Alın bunu. Toz zencefil. Her türlü öksürüğe iyi gelir. Bütün aktarlarda bulabilirsiniz."

Konuyu değiştirdi.

"Yeni mi taşındınız?"

Adam zencefilli peçeteyi dikkatle ceketinin cebine yerleştirdi.

"Hayır henüz taşınmadık. Ev arıyoruz."

Gecenin bu saatinde mi, diye düşündü. Adamın çoğul konuştuğuna dikkat ederek dışarıda başka biri daha mı var acaba diye kapıya baktı bir an.

"Yani Susam ve ben."

"Adı Susam mı?"

Adam başıyla onayladı.

"Çok eski dostuz biz. On beş yıldan fazla oldu. Hiç ayrılmadık."

Adamın konuşmak istediğini ve hemen kalkmayacağını fark edecek kadar eskiydi bu işte. Reçel tenceresinin altını yaktı.

“Eşiniz de sizin kadar seviyor mu?”

Adam bir süre onun reçeli karıştırmasını izledi.

“Eşim yok. Hiç evlenmedim. Ne eşim, ne çocuğum. Sadece her geçen gün sayısı azalmakta olan birkaç eski arkadaş. Susam’ı da onlardan biri vermişti.”

Bir parça reçeli kaşıktan mermer tezgâha damlatarak parmağıyla kıvamını kontrol etti.

“Yine de şanslısınız. Benim bir köpeğim dahi yok.”

“Artık ikimiz de yaşlandık,” dedi adam. “Üstelik ben yolun sonuna geldim sayılır. Yazık ki geride bakılmayı bekleyen bir can yoldaşı varsa huzur içinde ölemiyor insan.”

İlk kez adamın yüzüne dikkatle baktı.

“Üzülmeyin, her şeyin bir çaresi bulunur,” demekten başka bir şey gelmedi aklına. Sonra da saçmaladığı için kendisine kızdı. Müşterilerin hayat hikâyelerini dinlemeye alışıktı ama gecenin köründe, üstelik bu kadar yorgunken hüzünlü bir hikâye dinlemeye niyeti yoktu. Adamın susmasını dileyerek daha fazla konuşmamaya karar verdi. Dışarıdan köpeğin havlaması işitildi. Adam tedirgin oldu.

O, konuşmanın seyrini değiştirecek bir şey bulmaktan memnun,

“Belki bir kedi filan görmüştür. Bizim buraların kedisi çoktur,” dedi.

Köpek havlamaya devam ediyordu.

Adam ayağa kalktı.

“Bir bakayım şuna.”

Sandalyesinin arkasına astığı ceketi alelacele üzerine geçirerek dışarı çıktı. O ise reçeli karıştırmaya devam etti. Az sonra tencereden mis gibi bir portakal kokusu yayılmaya başladı. Kavanozları tezgâha dizdi. Yetmeyeceğini düşündü. Yarın bir düzine kavanoz daha alınacak. Reçelin yeterince koyulaştığına karar verip altını kapadı. Neden sonra köpek yeniden havladı-

ğında adamın geri dönmemiş olduğunu fark etti. Dışarı çıktı. Köpek bağlandığı yerde saçak altına sokulmuş, gözleri yarı kapalı bekliyordu. Kulaklarını geriye doğru yapıştırmış, kuyruğunu arka bacakları arasına kısmış, başını öne eğmişti.

Yağmur neredeyse durmuştu. Kapının eşiğinde bir sigara yakarak uzun bir süre adamın dönmesini bekledi. Kaldırım kenarlarında biriken küçük gölcüklerin yüzeyinde sokak lambalarından dökülen ışıklar titreşiyordu. Köpeğin ıslak tüylerine baktı.

"Aç mısın Susam?"

İkinci sigaradan sonra Susam'ı bağlandığı yerden çözdü.

"Haydi gel bakalım, senin karnını doyuralım."

Köpeği tasmasından tuttu, onunla birlikte içeriye, kendisini bekleyen portakal reçeline geri döndü.

DAMDAKİ DELİ

Anne – neşe – şema – maşa – şaka – kayısı – sıcak...

Evin içi çok sıcak. Annem olsa camları açardı ama ben açmıyorum. Açarsam Siva ve Temir dışarı kaçar. Büsbütün yalnız kalırım. Annemsiz, Sivasız ve Temirsiz. Yapayalnız. Annem dönünceye kadar onları bırakamam. Annem dönecek mi? Bilmem.

Temir gitse de olur. O hep kötü şeyler fısıldar bana. Siva burada kalmalı ve bana iyi şeyler söylemeli. İyi şeyler... İyi... İyilik... Annem yok... Çok sıcak...

Bu sıcakta beyaz bir örtüye sarıp götürdüler annemi. Hastaydı, "Nefes alamaz," dedim. "Hastanede alır," dediler.

"Annen belki hiç dönmez," dedi Temir.

"Elbette dönecek, hep döner o," diye tersledi onu Siva.

"Lütfen, bir de sizin kavganızı çekemem." Susturdum onları. Zaten sıcaktan başım dönüyor. Üzerimdeki giysileri çıkartsam. Soyunsam... Kabuğundan çıkan bir kaplumbağa gibi. Çıplaklığın savunmasız serinliği. Kendimi kanepeye bırakıversem. Of, burası da sıcak. Kadife, çıplak bedenimi daha çok yakıyor. Kalkıp gövdemi buzdolabının kapısına dayadım. Metal serinliği. Temir yine rahat durmuyor.

"Bahçedeki kayısı ağacına tırman, en tepesine. Orası serindir." Çaresizliğimi biliyor.

Kararsız kaldığımı gören Siva kendi fikrini söylüyor.

“Eğer bir yere çıkacaksan, en iyisi dama çıkmak. Hem serin, hem de daha tehlikesiz.”

Ağaçların gölgesindeki dam. Kiremitlerin serinliği. Üzerime bir şey giysem mi? Hayır. Kiremitlerin üzerine uzanmalı ve gövdemi soğutmalıyım. Güvercinlerin kırmızı dev kanatları. Beni gözetleyen kumrular. Damda yuvaladıklarına göre bir bildikleri vardır elbet. Beni kendileri gibi yalın ve çıplak görmeliler. Damın asıl sahiplerini ürkütmemeli. Temir ve Siva sesleniyor.

“Biz de geleceğiz.”

“Gelmeyin,” diyorum. Dinlemiyorlar.

En üst kattayız zaten. Hep birlikte çıkmak daha mı iyi? Hadi o zaman. On iki merdiven.

12 - 6, 4, 3, 2, 1.

Kocaman bir adım; üç merdiven birden .

9 - 3,1.

İki daha.

7 - asal sayı. Sadece 7 ve 1.

Ya yedi kat göklere çıkmak ya da yerle bir olmak gibi. Sayıların çıkarttığı ses. Ya serinle ya da öl. Acımasız.

Kayısı ağacının dallarının gölgelediği yerde bağdaş kurup oturuyoruz. Güneş iyice alçaldı. Aşağıda çocuklar top oynuyor. Bu sıcakta... Sıcak... Sıcaklık... İçlerinden biri neden öyle baktı bana?

“Bakın lan, damda deli var!”

Başladılar yine. Hepsi birden. Yukarıya bakıyorlar. Bana. El sallıyorum. Ne güzel gülüyorlar. Ayağa kalkıp selam versem. İşte sahnedeyim.

Çocukların yukarı baktığını gören birkaç kişi daha toplanıyor. Bir kadın bağırıyor.

“Allah belasını versin. Çıplak bu. Bakmayın çocuklar.”

Birkaç kişi daha. Çoğalıyorlar ve bakıyorlar.

"Annesi öldü ya, iyice zıvanadan çıktı bu."

"Mahallenin başına bela olur şimdi."

"Polisi mi çağırsak?"

"Hastaneye haber verelim."

Temir'in iri eli omzumu acıtıyor.

"Bak ben sana demedim mi? Annen dönmeyecek. Ölmüş diyorlar işte."

Siva bu kez sesini çıkarmıyor. Koşarak merdivenleri inip açık daire kapısından içeri giriyorum. Ağlıyorum. Anneme çok kızgınım. Hepsi burda işte. Bütün giysileri. Dolapta. Askılı, askısız. Nasıl da ağırlaştılar kucağımda. Ne zor onlarla merdivenleri çıkmak. Madem beni bırakıp gittin o zaman eşyaların da defolsun gitsin hayatımdan. Hepsini tek tek aşağıya atıyorum. Aşağıdaki kalabalık nasıl da şaşırıyor. Bir sürü kadın. Şişman biri giysi yığınlarını eşeleyip gözüne kestirdiği birkaç parçayı üstüne tuttu. Onu gören diğerleri de yığının içine dalıyor. Kimi bulduğu hırkayı, yeleği kimi mantoyu elbiseyi üstüne geçiriveriyor. Sevinç içindeler. Annem olmaya çalışıyorlar. Ne güzel.

Kendimi tutamıyorum. Tekrar iniyorum. Elime ne geçtiyse topluyorum bu kez. Annem dönerse kızar mı? Kızmak? O hiç kızmaz ki bana... Kolonyaları, yemek yaptığı tencereleri, kolyeleri, saatleri, yaka iğneleri, ayakkabıları, çantaları... Hepsini... Tek, tek... Ben attıkça kalabalık artıyor. Artık deli diyen yok. Polise, hastaneye götürmek isteyen yok. Unutuyorlar. Unutuyorum.

Siva bana gülümsüyor.

"Aferin."

"Hepimiz mutluyuz."

Kalabalığın en gerisinde annemi görür gibi oluyorum. Evet, kahverengi elbisesi, boynunda inci kolyesi ve yeşil başörtüsüyle annem bu. Döndü demek.

"Gördün mü Temir? Geldi işte."

Damın kenarına gitmeli ki beni görsün.
Temir fısıldıyor.
“Hadi atla o zaman, git yanına.”
Siva’nın, “Hayır! Sakın yapma!” diye bağırdığını duyuyorum.
Siva – vaha – hafıza – zaman – an – Anneeeee…

SAİDE

Anahtarı çevirdi, iki kere sağa, sonra azıcık kilitten geri çıkar, kapıyı kuvvetle çek ve it. Her akşam aynı tören. Kaç kere düşünmüştü şu anahtarı değiştirmeli diye, benden başka kimse beceremez bu kilidi açmayı. Aman, ne gerek var, zaten başka kim açıyor ki evin kapısını? İçeri girdiğinde, her zamanki rutubetli hava biraz daha ağırlaşmıştı. O eski kesif, ekşi koku. İnsan çürüğü. Yarın işe giderken tuvaletin camını açık bırakmalı. Ben geldim, diye bağırdı kimsenin cevap vermeyeceğini bile bile. İçerden muhabbetkuşunun öttüğünü duydu. Annesi öldükten sonra almıştı onu. Eve adım attığında bir duvar gibi önüne dikiliveren sessizliğe, canını acıtan yalnızlığa iyi geliyordu bir ses duymak. Şimdi annesi olsa, seslenirdi hasta yatağından, Sen misin Saide? Sanki başka birisi olabilirmiş gibi.

Ayakkabılarını çıkarıp burunları kapıya bakacak şekilde hizaladı ve burunları salona bakan terliklerini giydi. Yatak odasına geçti. Pirinç karyolanın ayakucundaki demirlere yaslanarak çoraplarını çıkardı. Karyolanın sert demirinin kalçalarına sürtünmesindeki o tuhaf zevk. Bunu ilk kez, annesinin hasta yattığı günlerde ayakucuna öyle gelişigüzel ilişiverdiği zaman keşfetmişti. Demirin bacak arasında, kalçalarında yarattığı ürperti. Üniformasını çıkarıp dikkatle askıya geçirdi, kokladı ve üzerine sinmiş sigara kokusundan rahatsız oldu. Balkona çıkarıp çamaşır iplerinden birine astı. Her sabah giyindiğinde annesi-

nin gururlanarak gözlerinin ışıldadığı lacivert üniforma. Gardiyan, yeni adıyla infaz koruma memuru Saide.

Gardırobu açarak günlük giysilerini çıkardı. Kaparken yine aynı kokuyu aldı. Annesi bu odada o kadar uzun süre hasta yatmıştı ki, o tuhaf koku hem odaya hem dolaba sinmişti. Yatakta çürüyerek ölmeyi beklemenin, bir türlü ölememenin kokusu. Duvarları üst üste badanalamış, dolabın içini defalarca silmiş, annesinin yattığı döşeği yenisiyle değiştirmiş ama bir türlü kurtulamamıştı. Yorulmuş, vazgeçmişti o kokuyla başa çıkmaya çalışmaktan. Başkalarının içtiği sigaranın kokusunu taşımaktan da yorulmuştu. Bu üniformayı giymekten, her gün aslında mahkûmlarla aynı hayatı paylaştığı o ruhsuz cezaevine gidip gelmekten de.

Kuşun yemini ve suyunu vermek üzere salona gitti. Öylece hareketsiz duruyordu yine. Konuşur, demişti kuşçu ama ne kadar zaman olmuştu işte, tek kelime ettiği yoktu kuşun. Duymuyor beni, yokmuşum gibi davranıyor. Sıkılmasın diye yanına bir kuş daha almak istemişti, erkek bir kuş, belki çiftleşirlerdi de. Olmaz, demişti kuşçu, yanında başka kuş olursa insana alışmaz, hiç konuşmaz. Olsun, konuşmasın. Nasıl olsa konuşmuyor zaten. Siz onunla konuşursanız konuşur, demişti sonra. Nasıl konuşsun ki, daha bir isim bile verememişti kuşa. Hem bir kuşla ne konuşabilirdi ki insan? Usulca eğilip kafese ağzını dayadı. Saide, dedi. Sanki kendisini dinliyormuş gibi kuşun gözlerinin tam içine bakarak üst üste tekrarladı. Saide, Saide, Saide...

Dünden kalan yemekleri ısıttı. Salata yapmaya üşendi, turşu çıkardı. Yemeğini yerken televizyondaki evlilik programlarından birini izlemeye başladı. Hoş geldiniz. Bize biraz kendinizi tanıtır mısınız? Adım Saide, kırk iki yaşındayım, bir cezaevinde infaz koruma memuruyum, yok, böyle denmezdi, bir kamu kuruluşunda görevliyim, yalnız yaşıyorum. Nasıl

biriyle evlenmek istersiniz Saide Hanım? Düşündü. Bilmem. Ekrandaki kadına baktı, ufak tefek, iri memeli, kırmızı ojeli, kırmızı rujlu, yapma esmer. Oturduğu tabureye koca kıçını zorlukla sığdırdığı yetmiyormuş gibi bir de bacak bacak üstüne atmış neredeyse donuna kadar gösteriyordu. Orospu.

Boş yemek tabaklarını öfkeyle alıp mutfağa götürdü. Bulaşıkları yıkarken mutfak dolabının camındaki Saide'ye baktı. Upuzun, kuru, tahta göğüslü Saide. Kadın mahkûmların, arkasından dedikleri gibi Sırık Saide, Kuru Götlü Saide. Kızdı. Onlar da orospuydu. Durduk yerde birbirlerine girerler, öldüresiyle bir hınçla dövüşürler, ağza alınmayacak küfürler ederlerdi, Saide'nin hiç ağzına almadığı küfürler. İşte o zaman, eline copunu alır kıyasıya dalardı aralarına. Nereye gelirse. O sert kauçuk, nasıl da eğilip bükülerek keskin bir ıslık çalardı. Tenin üzerinde kalkıp indikçe, tıpkı iştahlı bir ısırık gibi değdiği yeri kızartır, zorladıkça kemiğe dayanan hınçlı bir ses çıkarırdı. Zorladıkça. Çok kereler o copu alıp bacaklarının arasına geçirmek, içlerini parçalayıncaya kadar sokup çıkarmak geçmişti içinden.

Evet, hepsi orospuydu. Her sabah ve akşam işe gidip gelirken bindiği belediye otobüsünde, kalabalıkta kendisine yaslanan bacakların sertliğini, vücuduna yapışan terli vücutları, kuru dedikleri kıçına dayanan sertleşmiş erkekleri bilseler arkasından öyle demez, kıskanırlar mıydı acaba? Eteğine usulca sürtünen coplar. Kadınlığını hissettiği evren; nefeslerin, terlerin, kokuların, organların değerek, dokunarak, sürtünerek teklifsizce birbirine karıştığı belediye otobüsü. Saide'nin pornosu. Nefesinin sıklaştığını hissetti. Kaç kere tırnaklarını o sert ete geçirmek, gidebildiği yere kadar batırmak, kanatmak istemişti. Tırnaklarına baktı. Uzamışlar yine. Her zaman dibinden kesmeli tırnakları, demişti kuşçu. Uzun, kırmızı ojeli tırnaklar, kırmızı ruj, kırmızı cop...

Ayaklarını altına alıp televizyonun karşısına geçti. Eline örgüsünü aldı. Kendini bildi bileli örerdi. Her ay resimli örgü dergileri alır, en zor motifleri, en iddialı modelleri çıkarırdı. Gururla, örmekte olduğu kazağa baktı, bitince kol ve yaka kenarlarını da payetlerle işlemeli. Örüp de bir kez bile giymediği kazaklar. Onlarcası annesinin gardırobunda bir gün giyilmeyi bekleyen. Bir gün...

Tüneğinde gözlerini kırpıştırarak hareketsiz duran kuşa baktı. Ani bir kararla yerinden kalkıp kafesin kapağını açtı. İlk kez kafesinden çıkaracaktı kuşu, ilk kez uçuracaktı. Ürken kuşun kalp atışlarını avuçlarında hissetti. Avuçlarını usulca açarak kurtulmaya çalışan kuşu salıverdi. Kuş salondaki avizenin etrafında acemice kanat çırpıp birkaç kere damla şeklindeki kristallere çarptıktan sonra duvarlar arasında dönmeye başladı. Sanki uçabileceği evrenin sınırlarını keşfetmeye çalışıyordu. Sonra televizyonu gördü ve tırnaklarıyla tutunduğu perdeden bir mıknatısa gider gibi hızla ekranın parlaklığına çekildi. Bir çarpma sesi. Kuş, telefonla kendisine talip olan kısmetini sorguya çeken, az önceki yapma esmerin suratına çarparak öylece, cansız yere düştü.

Saide bir süre olduğu yerden kıpırdayamadı. Ne olduğunu anlayamamış, kaşla göz arasında yaşanan acemi özgürlüğün ardından geliveren ölüme karşı donakalmıştı. Ne yapacağını bilemez gözlerle yerdeki kuşa baktı. Sanki onu tekrar canlandırıp yerden kaldıracak bir mucize bekler gibiydi. Neden sonra eline aldığı sehpa örtüsüyle kuşa dokunmamaya çalışarak yerden kaldırdı. Bunu yaparken kuşla konuşmaya devam ediyormuş gibi farkında olmadan uzunca bir süre kendi kendine, Saide, Saide, diye fısıldadı. Sonra sustu. Örtüye iyice sardığı kuş ölüsünü sabah işe giderken gömmek üzere ayakkabılarının yanına bıraktı. Salona dönüp önce televizyonu sonra da boş kafesin kapısını kapadı.

BAŞKASININ MUTFAĞI

Geldiğimde mavi mozaikleri söküp çatıyı öbür duvarların rengine boyamışlardı. Uzaktan bakıldığında güneş ışınlarıyla yalımlanan bir denizi andıran o dalgalı mavi görüntü artık yoktu. Pınar sağ olsaydı çok üzülürdü. Çinileri bir seramik sanatçısının filanca ünlü eserinden esinlenmiş, mimarın ısrarıyla istenen renk tutsun diye, Kütahya'daki bir seramik fabrikasına özel olarak sipariş etmişlerdi. Çatı süslemesinin oturdukları siteye ayrıcalık kattığını düşünüyordu. Çok "elegant" bir görüntüydü, değil mi? Ertuğrul, büyük ihtimalle mozaiklerin cezalandırılmasından memnundu. Bense buraya yabancıydım. Mozaikler beni hiç ilgilendirmiyordu. Son gelişimde Pınar yeni taşındıkları siteyi uzaktan gösterip sağ eliyle havada büyük kavisler çizmiş, "Aynı, dev dalgalarda sörf yapmak gibi," demişti. Evet, onlarla ilgili tek anım buydu, suya batıp çıkan bir sörf tahtası.

Bulaşık makinesinin kırmızı ışığı uzun süredir yanıyor. Ertuğrul'un hiç aldırdığı yok. Buzdolabının yanındaki duvara sırtını dayamış beni seyrediyor. İstemeye istemeye makinenin kapağını açıyorum. Sırf boşaltmaktan nefret ettiğim için kendi evimde hiç bulaşık makinem olmadı. Kapağın açılmasıyla birlikte mutfağa dolan buhar, sıcağı daha da katlanılmaz hale getiriyor. Ertuğrul nihayet yerinden kıpırdamaya karar vererek pembe boncuklu ağır perdeleri ikindi güneşine karşı indiriyor, bahçe kapısını aralıyor. Mutfağa biraz gölge ve serinlik yayılı-

yor. Sonra tekrar eski yerine geçip nöbetine kaldığı yerden devam ediyor.

"Buraya jaluzi taktırsaydınız ya."

Perdelere bakıp "Süslü şeyleri severdi biliyorsun," diyor. Sesinde acıyla öfke iç içe, "Aslında ölmeyebilirdi."

İşte yine başlıyoruz. Bir aydır kim bilir kaçıncı kez. Buzdolabının üzerinden sarkan, iki eteği kanaviçe işli örtü, rüzgârda uçuştukça yüzü bir kaybolup bir ortaya çıkıyor.

"Yatak odasının penceresini kapasak mı, cereyan yapıyor?"

Dalıp gitmiş, duymuyor bile.

"Hayır, adamlar önceden uyarmış. Gir içeri, kapını ört, bekle, değil mi? İnsanın kaza diyesi bile gelmiyor. Saçma sapan bir ölüm işte."

Ağlamaya başlıyor. Yeniden örtüye bakıyorum. Kanaviçe işleyip işleyemeyeceğimi merak ediyorum birden. Çift enden pembe beyaz pötikareli bir buçuk metre kumaş kestirip ortadan ikiye bölmüştük. Biri Pınar'a, biri bana. Beceremediğim, kısa sürede kaldırıp atmıştım. Solaksın ondan, eline iğne yakışmıyor zaten, diye söylenip durmuştu annem. Bu örtü Pınar'ınki. Perdelere uyduğu için sermiş olmalı.

Ertuğrul kazayı anlatmaya devam ediyor.

"Vay efendim, çatıdaki mozaikler kabarmış, kimsenin başına düşmeden biz kaldıralım demişler. Hah, site yönetiminin işgüzarlığı işte. Ama bizimkinde de suç var."

İkimiz de farkında olmadan bahçeye açılan terasa bakıyoruz.

"Çiçekler eziliyormuş..." Buzdolabına yumruğunu indiriyor. "Lanet olsun. Hepsi hepsi üç kök sardunya. Dedim ya..."

"Dedin Ertuğrul," diyorum, "belki bininci kez anlatıyorsun bunları. Aynı sahneyi kafanda evirip çevirip acı çekiyorsun. Kabullenmemek için direniyorsun."

Bulaşık makinesinin içinden çıkardığım kaşıklığı boşaltmak için soldaki çekmecelerden birini açıyorum. Yanlış. Her

defasında aynı şey. Hatırlayıp sağdaki üst çekmeceyi çekiyorum. Çatal, bıçak ve kaşıkları ait oldukları bölmeye yerleştirmeye başlıyorum.

Ertuğrul sessiz isyan halini sürdürüyor. Bu hastalıklı duruma son verecek bir çözüm bulmaya çalışıyorum.

"Bence artık işe başlamalısın. Bak, çocuklar okula gittikleri için senden daha iyi durumdalar."

Yıkanmış bardakları makineden çıkararak yerlerine kaldırmadan önce bir süre soğusunlar diye tezgâhın üzerine dizmeye başlıyorum.

"Niye yapıyorsun bunu?" diye soruyor.

"Soğumadan ters çevirince kokuyorlar."

Birden bir şey hatırlamış gibi saatine bakıyor.

"Çocuklar neredeyse gelir, yemek var mı?"

"Dünden kalan dolma var, ısıtırım şimdi."

"Yemezler," diyor. "Isıtılmış dolmayı ağızlarına sürmezler ki."

Suratımın asıldığını fark edip beni teselli ediyor.

"Boş ver canım, nereden bilecektin ki? Dışardan bir şeyler isteriz."

Sıkıntıyla yerime dönüp soğuyan bardakları yerleştirmek için mutfak dolabının kapağını açıyorum. Bardakların yeri burası değil. Ertuğrul fark ediyor.

"Onca zaman oldu hâlâ şaşırıyorsun."

Kapağı hızla kapayıp sağdakini açıyorum.

"Solak olduğum için," diyorum. El altında olması gereken, sık kullanılan şeyleri hep soldaki çekmece ve dolaplara yerleştirdiğimi anlatıyorum.

"Neden öyleyse dolapları yeniden yerleştirip kendi düzenini kurmuyorsun?"

Anneme söyleyemediğimi Ertuğrul'a söylüyorum.

"Çünkü Ertuğrul," diyorum, "burası başkasının mutfağı ve ben yakında gideceğim."

Sözlerim gücüne gidiyor. Bir sandalye çekip oturuyor. Masanın üstündeki kiraz çanağını durmadan çeviriyor.

"Kardeşindi o senin."

Geri döneceğim artık, dediğimde, annem de dün akşam telefonda hemen hemen aynı şeyleri söylemişti. Evli değilsin, çoluğun çocuğun yok, tek başına yaşıyorsun, sürekli bir işte çalışmıyorsun. Neden böyle koştura koştura dönüyorsun ki? Kardeşinin evi kızım orası. O çocukların tek teyzesisin. Senden daha yakınları var mı?

"Allah kahretsin." Bu kez sesi üzgün değil, enikonu öfkeli. "Hepimizin hayatı mahvoldu. Bunların hiçbiri olmayabilirdi."

Evet Ertuğrul, diyorum içimden. Bunların hiçbiri olmayabilirdi. O baş belası çatı kabarmasaydı. Aptal kardeşim üç tane boktan sardunyayı kurtarmak için kendisini gökten yağan mozaiklerin altına atmasaydı, bunlar olmazdı. Pınar çiçeklerini çoğaltır, mutfak dolaplarına kanaviçe örtüler işler, sağ çekmeceleri soldakilerden daha çok açıp kapar, çocuklara okul dönüşü taze pişmiş, vitamin değeri ve kalorisi hesaplanmış yemekler yedirirdi. Siz yine oturduğunuz yerden duvarlara bakıp mavi dalgaların arasında sörf yapmaya devam edebilirdiniz. Ve böylece hepimiz sonsuza dek mutlu yaşardık.

Kalkıp buzdolabına doğru gidiyor.

"Döner söyleyeceğim, ne dersin? Çocuklar gelene kadar getirirler. Yersin değil mi?"

"Olur," diyorum. "Ama ne olur, şu otobüs saatlerini öğren artık."

Buzdolabının kapağındaki dönerci magnetini alıp içeri gitmeden önce,

"Hafta sonunu bekle bari," diyor. "Daha kırkı bile çıkmadı."

Bir an donup kalıyorum. Ellerim titriyor, ayaklarım nereye gideceğini şaşırıyor. Çaydanlığa uzanıp dolduruyorum. Sardunyalar... Ne zamandır sulanmadı. Terasa çıkıp ince ince dö-

küyorum suyu. Kurumuş yaprakları temizliyorum. Yaprakların altında, toprağın üzerine düşmüş küçücük mavi bir mozaik parçası üzerine ışık vurdukça saklandığı yerden göz kırpıyor.

İKİ

Gol be, gol. İki oldu.

"İki oldu aşkım."

"Aşkım nerdesin?"

Nerede bu? Hâlâ çıkmadı mı banyodan? Yine kusuyor mu yoksa? Allah belasını versin, bu kaçıncı. Üst üste öğür, arkasından sifon sesi. Foş. Biraz önce doymak bilmez bir iştahla gövdesine tıkıştırdığı her şey, şimdi parmaklarının arasından ekşi kokulu bir sıvı olarak bokların arasına karışıyor. Sifonu bir daha çekip kokuyu bastırmak için lavanta kokulu oda spreyini boca edip çıkacak banyodan. Sonra da elini karnına bastırarak berbat bir suratla gelip karşıma oturacak, beş dakika geçmeden ve her on beş dakikada bir soracak. Meyve ister misin canım? Çay demleyeyim mi? Çerez yer misin? Acıkmadın mı daha? Bir sussa. Bak, iki oldu işte.

Kustum. Hepsi çıktı. Sabahtan beri uğraştığım, ince yapraklara sarılmış zeytinyağlı dolmalar, patlıcan beğendi, et, irmik helvası, hepsi. Üst üste içilen üç büyük bardak su, beş dakika bekle, ardından işaretparmağını olabildiğince derine sokarak gırtlağını gıdıkla. İlk öğürmeden sonrası kendiliğinden gelir. İki elimle sıkı sıkı tutunurum klozetin kenarlarına. Televizyonda durmadan değiştirdiği maçlardan, haber programlarından, filmlerden ince bir sağanak olup içime dolan onca yüz, göz, söz, koyu kıvamlı bir sıvı olup o bulamaca

karışarak akar, yuvarlak bir delikte birikir. Kulak. Sifona bastıktan sonra tertemiz. Hep merak ederim o yuvarlak delikten sonrasını. Nereye kadar gider onca pislik? Ben de aksam, çarparak, vurarak, sürtünerek, döne döne, burkula burkula, pisliklerin arasından geçerek, o delikten dünyaya. Farkında bile olmaz. İçerde bağırıyor, iki.

Balkona çıktım. Elimi burkulan midemin tam üstüne bastırarak soğuk havayı uzun uzun içime çektim. Elim, derindeki o kuşun çırpınarak hâlâ yaşamakta olduğuna istemsizce tanıklık ediyor. Boğulacak gibiyim. Midem tam boşaldı sandım. Acaba bir parçası?.. Parmaklarımı terli saç diplerimde, ıslak kulak arkalarımda gezdirdim. Ürperti. Tam karşıki apartmanın beşinci kat penceresinden bağırtılar geliyor. Bir kadın ve adam açık camın önünde. Ağlıyor kadın.

"Yeter allahın belası. Görmüyor musun, öldürüyorsun beni."

O pencere hep orda mıydı? Ya o adamla kadın?

Elinde sigarasıyla birdenbire arkamda bitiveriyor. Neşeli, muzaffer.

"İlk yarı iki sıfır bitti aşkım."

"Ne," diyorum.

"Maç," diyor uzatmadan. O da karşı pencereye bakıyor. Uzaktaki biriyle konuşur gibi soruyor.

"Neyin var? Bu havada çıkmışsın balkona?"

Adam bileğinden yakalıyor kadını. Tül perde rüzgârda bir içeri, bir dışarı salınıp duruyor. Pencerenin orada olduğunu bize kanıtlamaya çalışır gibi. İçeri ve dışarı, saklayarak ve ortaya dökerek.

"Anlamıyorum. Söylesene neyin var?" Yalvarır gibi konuşuyor adam.

"Yok bir şeyim. Midem bulandı biraz. Temiz hava iyi gelir dedim."

Terli dirseğiyle kolumu dürtüyor. “Bunlar yeni mi taşındı buraya?”

Kadın, bileğini adamın ısrarlı ellerinden kurtarmak istedikçe hırçınlaşıyor.

“Bırak gideyim. Sürdüremiyorum, anlasana.” Çaresizliğe bulanmış bir öfke tel tel dökülüyor havaya.

“Hava soğuk, üşüteceksin,” diyor, elindeki sigaradan kalın bir nefes alıp karşı pencereye üfleyerek.

Kadının sesi iki apartman arasındaki boşlukta yankılanıyor. Karşı pencereden düşüp önce ikiye, sonra sonsuz parçaya ayrılarak kulağıma doluyor ve oradan midemde az önce açılan boşluğa akıyor. Yeniden adamın sesi.

“Peki ama neden? Nedenini söyle?”

Durmadan ağlamaklı tekrarlıyor adam. Neden, neden, neden.

“Yok üşütmem,” diyorum. “Hepsini çıkardım.”

Isıtmak ister gibi hızlı hızlı elini gezdiriyor sırtımda.

“Bari hırkanı çıkarmasaydın.”

Kadın kurtarıyor sonunda ellerini. Öfkesi, yerini çaresiz bir çırpınışa bırakıyor. Ağlamaya başlıyor.

“Ne hale geldik görmüyor musun?”

Sigarasını ayağıyla ezip tekmeyle balkondan aşağı fırlatıyor. Başıyla karşı pencereyi işaret ederek,

“Ne halt ediyor böyle bunlar?”

Adam bu kez usulca yaklaşıp kadını kollarının arasına alıyor.

“Seni seviyorum,” diyor. “Ne farkımız var ki başkalarından?”

“Midemi bulandırıyorsun,” diyerek karşı koydukça kadın, adam daha iştahla sarıyor bedenini. Sonra ikisi de çok uzak bir dünyadan gelip birbirlerini yeni bulmuşlar gibi camın önünde öpüşmeye başlıyorlar. Kadının sırtı cama dayanıyor. Biraz daha abansa üstüne adam, düşecekler. İkisi birden, önce ikiye, sonra sonsuz parçaya ayrılarak, aşağıya...

Düşmemek için balkonun demirlerine tutunuyorum. Birden kolunu omzuma koyuyor. Başparmağı kulağımın arkasında bir yukarı, bir aşağı gidip geliyor. Saç diplerimden akan ıslaklığı hissediyor. İstekli nefesiyle kulağıma fısıldıyor.

"Terlemişsin de sen. Hadi içeri girelim."

Elimden tutup içeriye götürürken derin bir nefes alıp ekliyor.

"Eline sağlık, bu akşamki beğendi güzel olmuştu."

Birlikte yatağın üzerine düşüyoruz. Düğmelerimi çözerken nefes nefese,

"Kimdi onlar," diyor, "tanıyor musun?"

Pantolonunu indirirken inliyorum.

"Bilmiyorum."

Kolunu belimin altından geçirerek kendine çekiyor. Yatağın içinde önce bir et yığınına ayrışıp giderek koyulan bir sıvıya dönüşüyorum. Saç diplerimdeki ter oluk oluk akarak o sıvıya karışıyor. Dudaklarından dişlerimin arasına tuzlu, iğrenç bir ter. Üzerimde gidip geldikçe teni terine karışarak ekşi kokulu bir sıvı halini alıyor. Tekmil balçık renkli bir kusmuğa dönüşüyoruz. Tiksiniyorum. Kendimden, ondan, yataktan, odadan, balkondan, dünyadan, karşı pencereden. Yeniden korkunç bir kusma isteği. Biri gelip üzerimize sifonu çeksin diye bekliyorum.

Üzerimde hareketsiz yatıyor. Nefesi kulakmememi kemiriyor. Her nefes alışında bir tutam saçım havalanıp tekrar yanağıma düşüyor. Yukarı, aşağı. Gıdıklanıyorum. Hoşuma gidiyor. Kendi saçımın ipeksi dokunuşu, kokusu bana hâlâ yaşadığımı hissettiriyor.

"O pencere hep orada mıydı," diye fısıldıyorum.

"Sen gerçekten iyi misin," diye soruyor, yatağın kenarında oturup çabucak giyinmeye çalışırken.

"Hoşuna gittiği doğru mu," diyorum.

Çapkın gülüyor.

“Yani uzun zamandır hiç bu kadar...”

“Yok o değil, beğendiyi soruyorum.”

“Evet dedim ya,” bir yandan çarşafların arasına, yatağın altına bakıyor.

“İkinci yarı başlayacak. Televizyonun kumandasını gördün mü? Az önce balkona gelirken elimdeydi.”

Yattığım yerde ayaklarımı iyice karnıma çekiyorum. Sağ kürekkemiğimin altında televizyon kumandasının sertliğini hissediyorum.

“Belki içeride kalmıştır,” diyorum. “Oturduğun koltuğa bir bak.”

Çıkarken odanın kapısında durup çapkın gülümsüyor.

“Kaç kere?”

Her defasında sorar bunu, her defasında yalan söylediğimi bilerek.

“Ne önemi var ki?”

“Olsun, yine de bilmek istiyorum. Hoşuma gidiyor.”

“İki,” diyorum. “Tam iki kere.”

Memnun adımlarıyla çıkarken sesleniyor.

“Sen de kalk artık, üşüteceksin.”

“Tamam,” deyip arkasından banyoya, midemde kalanları boşaltmaya fırlıyorum.

O, içerde televizyonun kumandasını ararken konuşmaya devam ediyor.

“Hadi canım, bi çay demle de içelim bari.”

Sahi, o pencere orada hep var mıydı?

USULCA VE YALNIZ

Gecenin inmesini bekliyordum. Akşamüstü ayazında sigara dumanı, ekşi ter, uyuşuk insan ve yorgunluk kokusu taşan otobüsten kendimi dışarıya atmış, bir türlü eve gidememiştim. Otobüs yazıhanesinin pis koltuğu, ayaklarımın arasında içine ne koyduğumu bile anımsamadığım sırt çantam, bembeyaz bir floresan ışığının altında arada bir yılışık bakışıyla göz göze geldiğimiz kaytan bıyıklı muavin. Kalkıp gitsem. Karanlığı bekliyordum. Hiç sevmediğim bu kentin rutubet kokulu sokaklarından koşarak onu görmeye gidecek gücü ancak karanlıkta bulacaktım.

Koltuğun pisliğine aldırmadan yan yana oturuyorduk. İlkbaharın kışa döndüğü günlerdendi. Ayazın savurduğu yağmur damlaları yazıhanenin camında geçmişten bir şarkı çalıyordu. Muavin henüz bıyık bırakmamıştı. Babam koluyla omzumu sarmıştı. Birbirimize yaslanmıştık. Yorgun olduğunu hissettim. Yor-gun-du. Bir türlü tamamına yetişemediği, eksiğini kapayamadığı ve ellerinden kayıp gidişini seyrettiği bir hayatı sürdürmekten, sadece kiradan kurtulup lojmanda oturabilmek için geldiği bu yabancı kentten, alıştığı ve sevdiği her şeyi –ama en önemlisi kızını– arkada bırakmaktan, bir türlü bitmek bilmeyen geç kalmışlık duygusundan yorgun kolları zayıflamıştı. Kollarının eski gücünü yitirdiğini anladığım gündü ve birazdan

otobüs beni istemeyerek geldiğim bu yerden alıp doğduğum, büyüdüğüm, sokaklarını ezberlediğim kente götürecek ve duvarları küflü bir öğrenci yurdunda bırakacaktı. Galiba mezun olabileceğim bu yaz, dedim. Bir şey anımsamış gibi, elini cebine sokup avucunda sıkı sıkı tuttuğu parayı uzattı.

"Annene sakın söyleme. Mezuniyet yüzüğü için."

Kim bilir hangi amaçla bir kıyıya sakladığı paraydı.

Karanlık sokaklardan yürüyerek annemin gözyaşları arasından geçip girdim eve. Yatıyordu. Lacivert pijamalarının içinde küçülmüştü sanki. Nicedir ince bir çizgi gibi görünen kırlaşmış bıyıkları balmumunu andıran zayıf yüzünde daha çok görünüyordu. Yüzü baştan başa bıyık kesmişti. Gözleri hep kapalıydı. Yanına diz çöktüm. Soğuk bir ölüme diz çöktüm. Elini tutamadım. Sanki parmağıma bakacaktı Yüzüksüz elimle elini. Tutamadım. Öğrenci derneğinin sobasının "burjuva özentisi" bir yüzükten daha önemli olduğunu düşünmüştüm. Oysa, o yüzük babamdı. Sonradan onu her anımsayışımda, yokluğu beni yaralayacak bir pişmanlık olacaktı o yüzük. O gün, lojmanın akmış duvarlarına, islenmiş tavanına, soğuk marley döşemesine saklanmıştı ölüm ve sanki benim, parmağımda yüzükle çıkagelmemi bekliyordu gitmek için. Gitmedi. Bütün sokakları kasvetli bu kentten, bu soğuktan, çürümüş duvarlardan, rutubet kokulu evden onu almadan gitmeyeceğini anlamıştım.

"Dayanamazsın diye söylemedik," diyordu arkamda annem. "Sınavlar, mezuniyet. Zaten son zamanda iyice ayağını çekmiştin buradan."

Sesi yüzümde alev yalımı. Beni kaçtır defterden silmişti annem. Vefasızdım, uslanmazın biriydim. Çocukluğumdan kalma kirli bir yüzüm vardı. Ne zaman kir pas içinde dönsem kızardı. Dönmesem kızardı. Bahçe musluğunda gizlice yüzümü yıkardık. Elleri kocamandı. Elleri babamdı. Hüzünlenirdi per-

çemlerim. Ilık bir hüzün yüzümden akıp yakamı ıslatırdı. Tek katlı evin yıpranmış yorgun duvarlarına, incir ağacının eğik gövdesine, tavuk kümesinin paslı tellerine karışmıştı yokluk. Annem yokluktan deliren elleriyle kavrardı yakamı. Yokluğun acısını yakamdan çıkarırdı.

"Kaç kere söyledim sana."

"Bırak şimdi hanım, çocuktur işte."

Okulun dik yokuşunu tırmanarak kalacağım yurda doğru yürüyorduk. Soluk soluğa. Ciğerlerimize kargalar doluyordu. Birbirimizin yüzüne bakamıyorduk. Birazdan bir zamanlar annemin elinden kurtardığı yakamdan tutup kalabalık bir yurt odasına bırakacaktı beni. Kırgındı. Kızgındım. Arkadaşlarla ev tutacaktık, Olmaz, demişti. Şakakları atıyordu, ağlayamadığı zamanlarda böyle yaptığını bilirdim. Şakakları yüzünde çaresizliğe vuran bir nabız gibiydi. Biz belki de son kez baş başaydık ve garip bir şekilde, o gidince yaşayacaklarımın filmini izliyordum. Issız günlerim olacaktı, yurttaki ranzama kapanıp ağladığım zamanlar. Hayal kırıklıklarım, aşk acılarım, başıboş dolaşmalarım, arkadaşlarla kurguladığımız o özgür ve eşit dünyadan umudu kestiğim zamanlar olacaktı. O olmayacaktı.

Yattığı odanın camını açtım. Kesik kesik nefesini duydukça boğuluyor sanıyordum. Nefesi giderek küçüldükçe terliyordum. Pijamasının yakası terliyordu; o kadar cansızdı ki sanki onun yerine pijaması terliyordu. Dışarıdan, oda kapısı önünde konuşan iki kadının sesi geliyordu. Kesik, kıvrımsız cümleler.

"Kızıymış. Anarşitmiş diyorlar."

"Neye gelmiş ki iş işten geçtikten sonra?"

Az sonra o seslerden biri kapıyı tıklatarak elinde *Kuran*, başında beyaz bir örtüyle içeri girdi. Başıyla bile selam vermeyecek kadar önemsemiyordu varlığımı. Dünyanın en önemli işini yapacakmış gibi başucuna bir sandalye çekti. Hemen sonra iş işten geçtikten sonra yapılması gerekenleri yerine getirmeye

başladı. Bir bakış, bir sözcük, hiç değilse küçük bir mırıltı duymak için iyice eğildim üzerine.

Babaannemin öldüğü gündü. Ev buram buram irmik helvasıydı. Bütün cenazelerden, ölü evlerinden, mevlitlerden, taziye ziyaretlerinden, tülbentlerden, kolonyalardan, akide şekerlerinden, helvalardan, tespihlerden tiksindiğim gündü. Tanıdığım, tanımadığım bir dünya insan kapının önünde ayakkabı yığınları oluşturarak içeri giriyor, yüzlerine verebildikleri en kederli ifadeyi yerleştirerek fısıltıyla birkaç söz söyledikten sonra oturup bir köşede aceleyle tespih çekiyorlardı. Annemi teselli ediyorlardı. Durup durup babaannemin ne kadar iyi insan olduğundan söz ediyorlardı. Annem ağlıyordu. Annem helva kavuruyor, kolonya tutuyor, tavuklu pilav pişiriyor ve sonra tekrar ağlıyordu. Oysa ne babaannem öyle iyi bir insandı ne de bu kadar ağlayacak kadar severdi onu annem. Ben ise bütün bu sahteliğe ama en çok da annemin sahteliğine ağlıyordum. Oda kapısının önünde durmuş, az önce ağlayan annemin ona bağırışını dinleyerek ağlıyordum.

"Ölü kadının parmağından çıkarıp sattın yüzüğü. Yüzük satılarak cenaze mi kaldırılır? Kızımın hakkıydı o yüzük. Babaanne yadigârı."

"Borcum olsun," deyip utancından bıyıklarını kemirerek çıktı odadan. Göz göze geldik. Düşüncelerimi okumuş gibiydi.

"Herkesi olduğu gibi hatırla kızım, ne daha iyi, ne de daha kötü. Sadece olduğu gibi."

Başını ileri geri sallayarak mırıltıyla *Kuran* okuyan kadını dışarı çıkarıp bizi yalnız bırakmasını istedim. Üzerindeki yorganı açtım. Pijamasının terli yakasını da. Başımı göğsüne yasladım. Artık beni göremeyeceğini, duyamayacağını, benimle konuşamayacağını bilerek başımı yasladım göğsüne ve göğüskafesindeki kuşun son kanat çırpışlarını duymaya çalıştım. Dışarıda kadınlar koşturuyordu. Dışarıda annem çığlıklarla bayı-

lıyor ve kadınlar bileklerini kolonyayla ovuyordu. Dışarıda az sonra başlayacak sahte bir törenin daha hazırlığı yapılıyordu ve dışarda en az ikimizin varlığı anımsanıyordu. Burnumu göğsüne iyice bastırdım.

"Yüzük filan umurumda değil," dedim. "Bana hiçbir borcun yok."

Göğsündeki düğmeleri ilikleyip, annemin baygın bileğiyle ilgilenmek için usulca odadan çıktım.

TERSYÜZ

Kapıyı kapadım. Uzun süre dışarı çıkmayacağım. Belki bir daha hiç. Dışarda hiç bitmeyen bir aynılık, sürekli bir kendini tekrarlama hali. Süha'nın ölümünden sonra bile değişen hiçbir şey olmadı. Gözümün önünde yavaş yavaş ölmesini seyrederken, insan aşkın çürümesine tanık oluyorsa bir daha hiçbir şey eskisi gibi olamaz, diye düşünmüştüm. Bazen ölecek, bazen de hiç ölmeyecek diye korkuyordum. Dünyanın eksenini yerinden oynatacak tek şey onun ölümü olacaktı. Olmadı. Annesiyle birbirimize sarılarak, aptal teselli sözleri söyleyerek ama ısrarla birbirimizin gözünün içine bakmaktan kaçınarak geçirdiğimiz birkaç gün sonunda yeniden işe döndüm. Tek farklılık başsağlığı dilekleriydi. Masalar, çekmeceler, müdürler, sekreterler, raporlar, toplantılar hep aynı. İlk toplantıda oradan kaçtım. Dışarı çıkmak, bütün bunlardan kurtulmak istedim. Şimdi biri kalp krizi geçirse, bilgisayarlar çökse, yangın çıksa ya da ne bileyim işte, çatıya göktaşı filan düşse veya bunların hiçbiri olmasa da ben toplantının ortasında, Siktirin gidin, diye avazım çıktığı kadar bağırsam her şeyin seyri değişir miydi? Akşam yemek masasına oturan bezgin yüzlere konuşacak bir malzeme, anlatacak bir olağandışılık çıkardı belki de.

Birkaç hafta, bir değişiklik olur diye gittiğim ablamın yanından döneli yirmi yedi gün oldu. Hiç dışarı çıkmadım. Telefonları açmadım. Perdeler çekilmiş, bütün kapılar kapalı. Dı-

şarıda yenilenen, değişen bir şey yok. Biteviye kendi içinde dönüp duran her şeyi dışarı hapsettim. Nadasa bırakılmış bir hayat ve naftalin kokan insanlar. Bütün aralıklardan, boşluklardan sızabilecek hayata karşı bir odaya tıkılmak, dar yerlere kilitlenmek gerekti. Dışarısı sonsuz bir büyüklüktü. O sonsuz büyüklükte bir şeyi değiştirmek çok zordu. Onu küçültüp bir odanın sınırlarına hapsetmek gerekti; sınırlayarak, kapayarak, üstünü örterek.

Önce Süha'nın eşyalarını torbalara doldurdum. Beş torba dolusu eşya, beş büyük çöp poşetine sığan bir hayat. Dolaplarda, kütüphanede, masanın üzerinde boşluklar oluştu. Değişikti, açılan boşlukların yerine bir şey koymadım. Sonra dolapları açıp kapadıkça, masaya baktıkça, kitaplara göz attıkça o boşluklar yavaş yavaş yok olmaya başladı. Şaşırtıcı bir hızla kapanan boşluklar. Göz aldanması mı, göz alışması mı? Bu evde yenileyeceğim bir şeyler olmalıydı, beni şaşırtacak, beni oyalayacak, hayatı biraz olsun yerinden kıpırdatacak bir şeyler.

Duvarları boyadım. Duvarlar kirli şampanya rengiydi, iki duvar limon sarısına, iki duvar da küf yeşiline döndü. Duvarların rengine alışmak, her eşyanın onlarla yeni ilişkisini izlemek tam beş günümü aldı. Sonra aynı tekdüzelik. Kırmızı kanepenin yeşil duvarla ilişkisi, kütüphanenin koyu renk ahşabının sarı duvarla dansı bitti. Hareket durdu. İzleyen günlerde eşyaların yerlerini değiştirdim. Süha'yla, kafeteryasında tabaklar dolusu İsveç köftesi yiyerek mutlu olabilen insanlara gıpta ettiğimiz Ikea'dan aldığımız eşyalar. Aynı gün, bir kızımız olursa adını Ikea koymaya karar vermiştik, kulağa hoş geliyordu, Helenik bir tanrıça ismi gibi; değişik, özenli. Kırmızı kanepe sarı duvara, kütüphane yeşil duvara hareket etti. Kısa bir uyum süreci, yine birbirlerine alıştılar. Sanki yıllardır orada hep yan yana var olmuş gibi kolayca alıştılar birbirlerine.

Duvarlardaki bütün çerçeveleri oynattım. Bir duvar tak-

viminden kesip çerçevelettiğim Kız Kulesi'ni, kütüphanenin yanında asılı duran Afrika masklarını, annemin gençliğinde yaptığı yağlıboya natürmortu saat yönünde hareket ettirdim, soldan sağa. Bir süre için odanın duvarlarında dairesel bir hareketlenme oldu. Bu hareketi sürdürebilmek için izleyen birkaç gün boyunca soldan sağa değişimi sürdürdüm. Eşyaların benimle ve birbirleriyle, önce daha çok konuşan, sonra gittikçe daha çok dinleyen hareketleri giderek ağırlaşıyor, bir süre sonra durma noktasına geliyordu. Belki onları saymak sayılarla ifade edilecek sonsuz bir hareket verecekti.

Sayıyordum. Masanın etrafına dizilmiş sandalyeleri, koltukların minderlerini, kütüphanedeki kitapları, dolaplardaki çekmeceleri, mutfaktaki tabakları sağdan, soldan, yukarıdan, aşağıdan başlayarak sayıyordum. Teker teker, ikişer, üçer, dörder sayıyor, koltuk minderlerini sandalyelere bölüyor, kitaplardan tabakları çıkarıyor, tabakları çekmecelerle çarpıyordum. Böylece bütün eşyalar dört işlemin içinde, eksi sonsuzla artı sonsuz arasında daralıp genişliyordu.

Elektrik düğmelerini açıp kapıyordum. Bazen de düğmeye dokunmuyor kendi gözlerimi yumup açıyordum. Önce düzenli, sonra gittikçe artan aralıklarla. Karanlık ve ışık arasında parabolik ilişkiler yaratıyordum, gözlerimin basit bir hareketiyle.

Sonraki günlerde ışık oyunları keşfettim. Tavandaki sarmal avizenin sekiz, duvardaki apliklerin dört ampulünü söktüm. Beyaz ışıkların yerine, dolapta bulduğum kırmızı, mavi, yeşil, sarı yatak odası ampullerini taktım. Limon sarısı ve küf yeşili duvarlarda, beyaz tavanda spiral şeklinde dönen renkli ışıklar, apliklerden çıkan dikey morlarla köşelerde birleşip kırılıyordu. Arada bir avizeyi sallayarak bu spirale yatay salınımlar ekledim.

Ablam bininci kez aradı. Kalkıp gelirler korkusuyla telefonu açmak zorunda kaldım. Neredesin, işe de gitmiyormuşsun?

Evdeyim, evi değiştiriyorum. İyi bari, değişiklik iyidir. Sesi endişeliydi. Ama yerçekimi var, dedim. Anlamadı. Gerçekten iyi misin sen, dedi. Ne tuhaf, bunu ona söylerken kendim de ilk kez keşfediyordum. Bütün hareketleri durduran yerçekimiydi belki de. Değişimi engelleyen asıl güç. Yerçekimi. Bizi aşağı doğru, kendine doğru, giderek içine doğru çeken bir *yer* vardı. Hayatın akışını değiştirmek de belki bu yüzden imkânsız hale geliyordu.

Ani bir kararla yerimden kalkarak bütün eşyaları ters çevirmeye başladım. Süha'nın, kataloğuna bakmadan montajını yapmakla gurur duyduğu koltuklar, sehpalar, masa, sandalyeler. Kütüphanedeki kitapları, duvardaki çerçeveleri ters çevirdim. Eşyaların ters durması herhangi bir hareket oluşturmasa da başlı başına bir değişim, yerçekimine karşı bir meydan okuma gibi görünüyordu. Tamamen tersyüz olmuş bir hayat kendisini yenileyebilir mi? Evin yüksek yerlerine tutunarak bedenimi aşağı sarkıttım, her seferinde kaslarım yerçekimine yenik düşüyordu. Oturduğum sandalyede ayaklarımı yukarı dikip başımı yere koydum. Uzun süre öylece kaldım, ayaklarım tavana değecek gibiydi. Aklıma tepe üstü çarmıha gerilen Aziz Petrus geldi. Dünyayı tersten görmek, hayatın akışına bir çelme takmak istemiş olmalıydı. Bir merdiven getirip tavandaki avizeyi söktüm. Boş kalan kancaya olabildiğince kısa iki ip geçirdim. Her iki ipin ucunu ayak bileklerimde sıkıca düğümleyerek altımdaki merdiveni yavaşça ittim.

KISIR

Dilek Emir'e

Soğanları incecik doğrayışını seyrediyorum. Bıçağı öyle hızlı ve sert darbelerle indiriyor ki bir yerini keseceğinden korkuyorum. Mutfakta yan yana duruyoruz. İkindi güneşi ceviz masanın cilasındaki ince çizikleri ortaya çıkarıyor. Öğrenci evimizin mutfağında yapılan yemeklerden, dirsek dirseğe yıkanan bulaşıklardan söz ediyor. O telaşlı halimizden. İyi ki geldin. Yıllar sonra, ne iyi oldu.

O zaman da kısırı çok güzel yapardı. Sürekli gülümsüyor. Burada olduğum için mutlu. Durmadan konuşuyor. Annen nasıl? Susuyorum. Yana yakıla aramıştım onu. İnsan böyle bir durumda neden yıllar önce çok yakın olduğu birini görmek ister ki? Aradaki bütün o doldurulamayacak zamana rağmen. Belki de sadece bu yüzden. Anneme de gidebilirdim. Gel, demişti. İyice yıkayıp elime tutuşturduğu yeşillikleri doğruyorum bir yandan. İnce ince, onun beğeneceği gibi. Aslında yaptığı işe başkasını karıştıracak insanlardan değil ama aramızda bir çeşit işbirliği duygusu yaratmak istiyor. Birlikte yaşanmayan bütün o yılları telafi edebilecek bir şey.

Soğanları tenceredeki kızgın yağın içine atarken, Artık kavuruyorum, diyor. Kısırın içinde çiğ soğan midemi ağrıtıyor. Tencerenin çeliğine vuran ışık gözümü kamaştırıyor bir an. Bahçeye açılan mutfak balkonundan inatçı, sinsi bir güneş içe-

ri girmeye çalışıyor. Yirmi yıla yakın olmuş. En son, doğum yaptığımda gelmişti hastaneye, demek on altı yıl. Telefonu bile yoktu bende. İzmir'e dönmüş dediler, buldum. Buradaki bir üniversitede çalışıyor. Annem öldüğünden beri yalnızım, dedi telefonda.

Kavrulan soğanların yağa batmış kokusu midemi bulandırıyor. Elimi karnıma koyuyorum. Sıcak. Suluboya bir yaz ortası. Nemden bütün renkler birbirine karışmış. Ağaçlar, gökyüzü, karşıdaki apartmanlar beceriksiz bir ressamın elinden çıkmış. Aycan'ı hatırlıyor musun, diyor durup dururken. Hani sosyolojide okuyan. Arada bir bizde kalırdı ya. Hatırlıyorum. O da şimdi bizim üniversitede, hemen yukarıdaki lojmanlarda oturuyormuş. İstersen bir gün uğrarız.

İyi kavrulduğuna emin olmak için soğanların üstüne tahta kaşığın tersiyle bastırıp tencerenin altını kapıyor. Eline bir bez alıp mermer tezgâhın üstünde aslında hiç olmayan bir lekeyi defalarca siliyor. Salçayı da kavuracağım, diyor. Acı severdin değil mi? Sevmezdim. Nasıl istersen, benim için fark etmez. Doğradığım yeşillikleri bir kaba doldurup camın önüne geliyorum. İçerisi cızır cızır salça kokusu. Onun da alnı terlemiş. Biraz kapıyı açalım mı? Aç tabii canım, zaten çok sıcak. Yalnız dikkat et, bahçeden kediler giriyor. Aycan'la siz kedileri nasıl da severdiniz. Sokakta ne kadar kedi varsa acıyıp getirirdin. Kendisi sevmez miydi? Birlikte baktığımız onca kedi. Önceden ıslattığı bulgurun üstünü açıp başparmağıyla işaretparmağı arasına sıkıştırdığı irice bir parçayı ağzıma tıkıyor. Nasıl yumuşamış mı? Ağzımdaki tatsız tuzsuz topağı güçlükle yutarak, Evet, diyorum, fena değil. İyi etmişsin oğlanı da babasına bırakmakla. Kendi düzenini kurunca alırsın yanına belki.

Ağlıyor musun sen? Elinde birazdan bulgurun üstüne dökeceği salça, şaşkınlıkla yüzüme bakıyor. Hayır, diyorum, elimde tuttuğum kabı göstererek, soğan çok acıymış. Soğanla sal-

çayı getirip bulgurun boz bulamacına döküyor. Sonra benim doğradığım yeşillikleri. Birdenbire iştah açıcı bir renge bürünüyor bulgur. Aceleyle tezgâhın, fırının üzerini yeniden siliyor sarı beziyle. Elindeki iki kaşıktan birini bana uzatıyor. Tek başına da karıştırabilirdi kısırı ama hayır, işbirliğimizi sürdürmek istiyor. Yaşamın güzellikleri üzerine sıradan bir gevezeliğe başlıyor. Aklı sıra beni neşelendirecek. Çabuk hareketlerle salça ve yeşillikleri karıştırıp bulgura iyice yediriyor. Ben ne yapacağımı tam bilemiyorum. Elimdeki kaşığı daldırıp bir iki çeviriyorum. Hayatında hiç yemek yapmamış bir acemi gibi. Hareketlerimiz arasındaki bu uyumsuzluk sanki bizi daha çok yabancılaştırıyor, aramızdaki kopuk zamanı çoğaltıyor. İstersen İzmir'e yerleşirsin. Ne dersin? Yeni bir başlangıç iyi olmaz mı? Yarı açık balkon kapısından sarı bir kedi başını uzatıyor. Ürkek. Fark ettiği anda pist demesiyle bahçeye geri kaçıyor kedi. Yeterince karıştırdığına inanarak elindeki kaşığı bırakıyor. Ben de onu taklit ediyorum. Masayı arka balkona kuralım, çok sıcak burası, diyorum. Haklısın, baksana zaten kediler de kokuyu aldı, rahat bırakmıyor. Ayağıyla balkon kapısını itiyor. Hem bak, ben de buradayım. Eskisi gibi birlikte oluruz, fena mı? Kısırı cam bir kâseye boşaltıp tabakları hazırlamaya koyuluyor. Üzülme canım, diyor, hayatın sonu değil ya. Bak en azından çocuğun var elinde, bir de beni düşün. Elindeki bezi iki avucunun arasında sıkıyor.

Hiç kedi almayı düşünmedin mi, diyorum. Eskiden severdin kedileri. Tepsiyi balkona götürmem için bana uzatırken, O zamanlar gençtik, diyor gülerek. Kediler ancak bir öğrenci evinin sefilliğine yakışır. Apartman katında olmuyor yani, kim uğraşacak onun pisliğiyle?

Onu mutfakta çay doldururken bırakarak elimdeki tepsiyle dışarı çıkıyorum. Tepsi giderek ağırlaşıyor. Daha fazla taşıyamayacağımı hissederek salondaki masanın üzerine bırakı-

yorum. O hâlâ mutfakta gelecek güzel günlerden bahsediyor. Bak valla, yarın bir özgeçmişini gönderelim kuzenimin şirketine, gerisi çorap söküğü gibi gelir. Aceleyle ayakkabılarımı giyip kapıyı çekiyorum. Apartmanın yeni silinmiş merdivenleri hâlâ ıslak. Sokak boyunca kaldırım kenarlarına yuvalanmış akşamsefaları yüzünü güneşe dönüyor. Burnumda bir türlü gitmeyen kavrulmuş soğan ve salça kokusu. Yarısı yıkık bir bahçe duvarına tünemiş iki çocuğa soruyorum. Üniversite lojmanları buraya uzak mı? Te yukarıda, diyorlar elleriyle, uzaklarda, sanki hiç ulaşılamayacak bir yeri işaret ederken.

BAY HANKUK'UN AKIL ALMAZ DEĞİŞİMİ

Bay Hankuk yorgun bedenini zorlukla sürüyerek işten çıktığı bir cuma akşamı uzun zamandır yaptığı gibi Karınca Devlet Kütüphanesi'ne uğradı. Büyük aşkı Lidya'nın kütüphane memuru olmasının bu ziyaretlerdeki payı yadsınamasa da onun karşısında mahcup olmamak için okuduğu kitaplar bir süredir hoşuna gider olmuştu. Aynı zamanda iyi bir okur olan kütüphaneci, sadece kitapları önermekle kalmıyor, bitirdiği kitaplar hakkında onunla enikonu tartışmak da istiyordu. Bu uzun ve incelikli sohbetler onu ziyadesiyle memnun etse de, Lidya'nın karşısında mahcup olmamak için kitapları üstünkörü değil yavaş yavaş, sindire sindire okumak zorunda kalıyor, bu da çok vaktini alıyordu. O gün Lidya'nın büyük övgülerle ona hafta sonu okuması için verdiği ve en önemli kitaplardan biri dediği Kafka'nın *Dönüşüm* kitabı da işte böyle girdi hayatına.

Aslında her şey, kendi halinde bir karınca olan Bay Hankuk'un elindeki boyalı gazeteye kafasını gömüp sabah uykusunu tamamladığı günlerden birinde başlamıştı. İşçi karıncaların her sabah bindiği sıfır altı otuz metrosuna binmiş, sondan ikinci vagonda her zaman oturduğu yerin boş olduğunu görüp rahatlamış ve az sonra uyumak üzere gazetesini açmıştı. Bay Hankuk bir görev bilinciyle ekonomi haberlerinin sade-

ce başlıklarını okuyup spor sayfasını çevirmişti ki gazetenin arkasından o büyülü sesi duydu. Gazetenizin kitap ekini alabilir miyim? Sesin sahibini görmek için gazeteyi indirdiğinde Lidya kırmızı ojeli ellerinden ikisini çoktan kendisine uzatmıştı. Eğer o sıralar Bay Hankuk sıkıcı karısından yeni boşanmış ve irili ufaklı yüz elli kadar obez ve sıkıcı çocuktan kurtulup sessiz ama yine sıkıcı olan başka bir hayata başlamamış olsaydı, muhtemelen kırmızı ojeler onu bu kadar etkilemeyecekti. Yine büyük ihtimal, ilerleyen günlerde gazete alışverişine devam ettiği Lidya'nın kütüphane memuru olduğunu öğrendiğinde de hemen bir üyelik kartı çıkarıp kütüphanenin müdavimleri arasına girmeyecekti.

Bay Hankuk, kütüphanenin en sıkı müdavimlerinden biri olup çıkmakla kalmadı, Lidya'nın gözüne girebilmek için ertesi gün uykusuz gözlerle dolaşıp müdüründen azar işitmeyi dahi göze alarak, onun önerdiği kitapları gece geç saatlere kadar okumaya başladı. Orta ölçekli bir yiyecek istif firmasının muhasebesinde orta halli bir memur olan Bay Hankuk, hayatında çalışmak dışında pek az şeyi yapmaya alışıktı. O güne kadar gazete bayilerinde satılan ve adı çoksatanlar listesine girdiği için okunması ödev addedilen romanlar dışında –ki bunların çoğunu da karısı alırdı– pek az kitap okumuştu. Lidya'nın ona verdiği kitaplar ise sadece karınca tarihinin en saygın yazarlarına ait kitaplar değil, aynı zamanda insancadan çevrilen edebi değeri yüksek eserlerdi. Böylece hayatı ev, sıfır altı otuz metrosu, iş, on dokuz otuz metrosu ve ev olarak özetlenebilecek olan Bay Hankuk, kendini tanımadığı bir dünyanın içinde buluverdi.

O gece mikrodalgada ısıtılmış hazır yemeğini aceleyle yedikten sonra, pazartesi günü Lidya ile kitap üzerinde olabildiğince uzun konuşabilmenin hayaliyle kırmızı kanepesine uzandı ve iştahla Gregor Samsa'nın ilginç öyküsünü okumaya başladı.

Kendisi de altı bacak ve iki duyargalı bir böcek türü olan Bay Hankuk'u o gece ve ondan sonraki iki gece bir türlü uyku tutmadı. Üç milyonu aşkın türü içinde barındıran böcek familyasının üstün yeteneklerini ve insanlara göre çok daha dayanıklı olduklarını düşündü. Gregor Samsa'nın içine düştüğü acizliği, kendisine yapılan her türlü işkenceye neden katlandığını anlamakta zorlandı. Ne diye içinde hapsolduğu odadan çekip gitmek yerine kendi sonunu kabullenmiş, ölüme razı olmuştu? Bu düşüncelerin ağırlığı altında derin bir uykuya daldı.

Pazartesi sabahı telefonun sesiyle uyandığında, o gece hayatında ilk kez saati kurmadan uyumuş olduğunu fark etti. Saat dokuzu geçiyordu ve arayan müdürüydü. Hasta olup olmadığını soruyordu. Zaten son zamanlarda iş verimi de çok düşmüştü. Böyle giderse yıl sonunda şefliğe terfi etme hayallerinden vazgeçmesi gerekebilirdi. Bay Hankuk telefonu kapadıktan sonra yorganın üzerindeki bacaklarına baktı. Ne de ağırdılar. İlk defa bacaklarını bu kadar hantal ve güçsüz hissetti. Elinde olmadan yeniden Gregor Samsa'yı anımsadı; iki kol yerine altı tane bacakla ne kadar çok şey yapabileceğinin farkına varsaydı, böceğe dönüşmekten bu kadar mutsuz olur muydu? Bacaklarını yavaşça kıpırdattı. Orada, mavi yorganın üzerinde sanki kendisinin değillermiş gibi hareket ediyorlardı. Altı tane uzun, yabancı şey. Bacaklarını, onların bugüne kadar ne işe yaradıklarını daha uzun süre düşünecekti ki telefon yeniden çaldı. Arayan yine müdürse, okkalı bir küfür ederek artık işe gelmeyeceğini söylemeye karar verdi. Ahizeyi kaldırdığında eski karısının sesini duydu. Sahte bir ilgiyle neden bu saatte evde olduğunu anlamaya çalıştıktan sonra, çocuklar için istediği parayı neden hâlâ göndermediğini soruyordu. Daha pek çok şeyden yakınacaktı ki Bay Hankuk daha fazla dayanamayarak telefonu kapayıverdi.

Bitkin bir halde yatağa döndü. Şimdi bacaklarını daha da

güçsüz hissediyordu. Bu bacaklar henüz beni taşıyabilecek haldeyken kalkıp gitmeliyim, diye düşündü. Nereye? Ne önemi var? Bacaklarımın götürdüğü yere kadar. Kalktı ve giyindi. Sadece bir sırt çantası. Birkaç parça giysi, diş fırçası. Başucunda duran kitap gözüne ilişti. Yol arkadaşını seçmişti; Gregor Samsa. Kırk sekizinci katın dışındaki dünyaya son bir kez bakmak için pencereye gitti.

Herhalde böyle yapmasının nedeni, geçmişte pencereden bakmanın iç dünyasında filizlendirdiği özgürlük duygusunu anımsamasıydı. Çünkü pek uzakta olmayan nesneler bile gün geçtikçe gözünün önünde gerçekten daha bir belirsizleşmekteydi; eskiden her bakışında karşılaştığı, manzarasını lanetlediği karşıki hastaneyi artık hiç görmez olmuştu ve sessiz ama tümüyle kente özgü bir hava taşıyan Charlotte Caddesi'nde oturduğundan kesinlikle emin olmasaydı eğer, penceresindeki kurşuni gökyüzü ile kurşuni yeryüzünün ayırt edilemez biçimde birleştikleri bir ıssızlığa baktığına inanabilirdi.

Yaklaşık on yıldır oturduğu evden, en az on dört bin altı yüz kez yaptığı gibi kapıyı kullanarak çıkmak yerine pencereden inmeye karar verdi. Pencereyi açtı. Aşağı doğru rüzgârın tadını çıkararak inmeye başladı. İçindeki hafiflikten neredeyse soluğu tıkanacaktı. Aşağı indiğinde kararlı adımlarla Charlotte Caddesi'nin sonundaki tren istasyonuna girdi. Her gün karşılaştığı gişe memurundan, kalkacak ilk şehirlerarası tren için bir bilet istedi. Adam her zamanki gibi başını hiç kaldırmadan sordu. Adınız? Hiç tereddüt etmeden, Gregor, dedi. Gregor Samsa.

Biletini alırken, bunca yıldır tek bir kez göz göze gelmediği adama çantasının dibinden bulduğu kitabı uzattı. Gişe memuru o gün belki de ilk kez başını kaldırarak bu tuhaf yolcuyu görmek istedi. Bir şey söylemeden, acele bir baş selamı verip uzaklaşan yabancının ardından elindeki kitaba baktı. Bay Hankuk'un Akıl Almaz Değişimi.

HALIDAKİ RUS LEKESİ

Kes şunu, dedim elini tutarak. Yan arabadaki kadın bize bakıyor ve büyük ihtimalle kocasına senin deli olduğunu söylüyor. Aldırmadı. Arabanın konsolunu yumruklamaya devam etti. Hah çok da umurumdaydı, dedi gözyaşlarının arasından. Ama bir yandan da yandaki arabaya gözucuyla bakmayı ihmal etmedi. Kart karı, dedi. Şaşırdım. Kim, dedim. Yan arabadaki orospuyu diyorum. Baksana yanında gencecik herif ama gözü etrafta. Sana ne canım, dedim. Kendisi sözüm ona bir sinir krizinin ortasındayken yandaki arabayla ilgilenmiyormuş gibi. O başlattı ama, baksana hâlâ bakıyor. Ellerini iki yana açıp bana doğru döndü ve neredeyse üstüme çıkarak yandaki arabaya bağırmaya başladı. Ne oldu, bok mu var, neye bakıyorsun, pörtlek gözlü karı. Elimdeki sigarayı dışarı fırlatıp aceleyle camı kapadım ve bir türlü hareket etmeyen trafiğin içinde başka bir şeride geçmenin yolunu aradım. Yahu deli misin sen, ne diye sataşıyorsun el âlemin karısına. Kavga çıkarıp başımı belaya sokma benim. Sen en iyisi yine arabayı yumruklamaya filan devam et. Böylesi daha tehlikesiz. Burnunu çekerek yeniden ağlamaya başladı. Sende mi, dedi. Artık en iyi arkadaşım da böyle yapacak olursa. En iyisi ölmek, ölsem de kurtulsam. Bu söylediklerini ciddiye almayacak kadar canının kıymetli olduğunu bilsem de kapıları kilitlemeyi ihmal etmedim. Aldırmadı. Yüzünü dışarı çevirip acısının büyüklüğünü daha vakur

bir şekilde göstermeye karar verdi. Derin iç çekişlerle omuzlarını oynatarak elindeki mendili sürekli gözlerine bastırıyor, her seferinde mendili yeniden katlıyordu.

Bir süre sıkışık trafikte dur kalk, bu şekilde ilerledik. Arabanın radyosu açıktı ve lanet olsun ki bu dünyadaki şarkıların nerdeyse tamamı aşk ve ayrılık üzerineydi. Birkaç kere kanal değiştirdim, nafile. Çalan her şarkıyı kendi üzerine alınıyor ve bütün kanalların o sabah söz birliği etmiş gibi kendisi için yayın yaptığını düşünüyordu. Daha fazla üzülmesini istemedim. Radyoyu kapadım. Burnunu çekerek, Bırak çalsın, dedi. Baksana benim için söylüyorlar sanki. Biliyordum.

Aşkı sevdiğimiz kadar aşk için acı çekmeyi de seviyorduk.

Trafik biraz akmaya başlamıştı. Birinci köprü yoluna sapmıştım. Sabah sabah bok vardı kalkıp evine gidecek, dedi. Evet, bok vardı, neden gittin, dedim. Kızdı. Merak ettim işte. Adam beş gündür kayıp, telefonlara çıkmıyor. Başına bir iş geldi herhalde diye düşündüm. Sen olsan gitmez misin? Gitmem, dedim. Beni görmek istemiyor diye düşünürüm. Dinlemiyordu. Aynı sahneyi sabahtan beri yüzüncü kere anlatıyordu. Her karesinin üstünden geçerek. Zile basıyorum, açan yok. Kapıcıya indim. Evdedir, dün gece ışığını gördüm, dedi. Karısı temizliğe gidiyor. Sizde anahtar var, girip bakalım, adamcağızın başına bir iş gelmiş olmasın, dedim. Önce aldırmadı. Yani olur ya, şofbenden filan zehirlenmiştir. Siz hiç gazete okumuyor musunuz? Bu sefer o da telaşlandı. Hep birlikte çıktık yukarı. Açtık kapıyı ki bunlar yerde. Halının üstünde, saçları darmadağın olmuş kocaman sapsarı bir leke. Gencecik kız, Rus mudur nedir? Yeniden ağlamaya başladı. Hayır kapıcıdan utandım. Aylardır gider gelirim, adam tanıdı iyice beni. Bir daha nasıl bakarım yüzüne? Bir daha görmeyeceksin ki, dedim gülerek. Hem şimdi, her şeyi bıraktın da kapıcıyı mı dert ediyorsun? Söylediklerimden hoşlanmadığını belli etmek için yeniden yüzünü dışarı çevirdi.

Konuşmanın anlamsız olduğunu bildiğim halde bu gülünç hikâyeyi onun için daha katlanılabilir kılmak adına mantık sınırlarına çekmeye çalışıyordum. Boşuna. Sustum. Radyonun sesini biraz daha açtım. Madem acı çekmek istiyor, buyursun bakalım. Herkes sordu seni bana, biz ayrıldık diyemedim. Şarkının burası denk geldi, katıla katıla ağlamaya başladı bu sefer. Şimdi ben herkese ne diyeceğim, diyordu. Kız hem genç, hem sarışın. Yok öyle boya filan değil, ben hemen anlarım, harbi sarışın. Zaten onun için Rustur diyorum ya. Yoksa kız korkudan hemen içeri kaçtı, konuşmadı bile.

Gülmemek için dudaklarımı ısırıyordum. Gülsem kızardı. Hoş başka ne yapsam kızacak haldeydi şimdi. Sadece baş sallamakla mı yetinmeli? Sana da zahmet verdim sabah sabah, dedi. Ama kaç senelik arkadaşımsın. İnsan da her gün sevgilisinin ihanetine uğramıyor ki canım. Önemli değil, tabii arayacaksın, dedim. Son on yıldır, aşağı yukarı aynı repliğin tekrarlandığı kim bilir kaçıncı telefonuydu bu. Korkunç bir şey oldu, çok kötüyüm, hemen gel ve beni buradan al. Kaç kez sabah daha işe geleli on dakika olmamışken, önemli bir toplantının tam ortasında, bir yemekte ya da uykudayken gelmişti bu acil yardım çağrısı. Her seferinde işi gücü bırakıp koştum. Koş ölüyorum, diyordu. Ayrılıktan değil, şofben zehirlenmesinden ölündüğünü gayet iyi bildiği halde.

Kendi acısını hafifletmesinin en kolay yolunun saf tutmak olabileceği umuduyla, Sizin aranız düzeldi mi bari, diye sordu. Aşk acısı çekenler ya da aldatılanlar kulüplerinden birinde yer bulsa daha kolay katlanacaktı sanki. Bilmem, fena değil işte, gidiyor bir şekilde, dedim. Yedi yıl oldu. Bak sana söyleyeyim, öyle yedi yıla filan hiç güvenme, görüyorsun işte deyip güldü alayla. Umduğunu bulamamış olmanın hıncıyla dudaklarını yemeye başladı. Uzun uzun çantasını karıştırarak cep telefonunu buldu. Sinirli parmaklarını tuşların üzerinde oynat-

maya başladı. Acaba Feridun'u mu arasam? Telefonu elinden çektim. Bir rahat dur allah aşkına, dedim. Daha kaç saat oldu. Otur efendi gibi acını yaşa. Dinlemeyecekti. Feridun stepneydi. Her ayrılık sonrası alelacele aranır, birlikte birkaç yemek, hayranlık dolu bakışlar, güzel sözler, iltifatlar. Yeni bir adam ortaya çıkıncaya kadar. Sonra Feridun yok. Ama allahı var, sabırlı ve vazifeşinas bir adamdı. Her seferinde görevini yerine getirip sessizce kenara çekilmeyi bilirdi.

Köprünün üzerindeydik. Trafik açılmıştı. Havanın soğuk olmasına aldırmadan camı açtı. Derin bir soluk aldı. Hayır bir şey değil, çok sıkılıyorum, dedi yeni bir şey keşfetmiş gibi. Aşk meşk filan bir yere kadar da, yalnız olmuyor ki be gülüm. Sen de görüyorsun işte. Yoksa ne diye bir herifin kıçına takılıp kalasın. Yedi yıl yani, dile kolay. Ama sana da hak veriyorum. Sıkılıyorsun tabii, çok sıkılıyorsun. Arabanın içi buz gibi olmuştu. Aldırmadı. Tek dirseğini açık cama dayayıp yanağını avucuna yasladı ve aşağıdaki boğaz manzarasına bakmaya başladı. Tabii sen şanslısın aslında, senin oyalanacak bir işin var. Ben kaç senedir çalışmıyorum.

Artık yok. İki gün önce işten çıkardılar. Arayıp söyleyecektim ama fırsat olmadı. Sesim trafiğin uğultusunda boğulup gitti. Beni duydu mu, duymazdan mı geldi bilmiyorum. Zaten bir süre yalnızca kendine acıyacaktı. Bunun tadını çıkarması için sustum. Yüzünü iki elinin arasına alarak öne doğru iyice eğilip yan aynadaki görüntüsüne baktı ve kendi kendine mırıldandı. Botoks yaptırsak diyorum. Nişantaşı'nda bir yer varmış. En az on yaş gençleşirsin diyorlar.

TİLİA

Ağaçların sıklığına rağmen bulunduğum yerden ev görünüyor. Bacadaki duman zayıflamış. Ateş geçmek üzeredir. Annem üşümüyor mu? Yerinden kalkıp ocağa tek bir odun atmayı akıl edemeyecek kadar hayata ilgisiz. Sadece camdan bakarak dönüşümü bekliyordur. Bugün anneme onu gördüğümü söyleyeceğim. Bilmem o muydu, ağaçların arasından kayıp bir gölge gibi geçen? Başını sallayarak, acıyan gözlerle yüzüme bakacak. İstersen ablanların yanına dönelim artık, bu kadar yeter, diyecek. Yemin ederim anne. Onu, ormanda, tam da Tilia'yı ararken gördüm. Elindeki kasnağı dizlerinin üstüne bırakıp ağlayacak. Neden bu dağ başına geleceğimize, şenlikli bir yere gitmedik ki? Böyle kafanda kurup duracağına... O öldü, onu arayıp durma artık. Evi de müteahhide vermişlerdi. Ağacı çoktan kesmişlerdir.

Ormanın kıyısında bir ev. Madem hava değişimi. İstediğin kadar kal, kafanı toplarsın biraz. Daha bavulumu bile boşaltmamıştı ablam. Gözucuyla kocasına baktı. Zaten yıllardır doğru dürüst gitmiyoruz. Çocuklar deniz istiyor. Eniştem akşam haberlerinden kafasını kaldırıp, Ablan doğru söylüyor, bir değişiklik olur, diye katıldı ona. İstersen anneni de al yanına. O da hep evde. İkinize de iyi gelir. Annem köşede, camın önüne yerleştirilmiş koltuğunda, arada bir uzaktan görünen ağaçlara bakarak kasnağa gerilmiş beyaz patiska üzerine güller işliyor, eski mutlu günlerden söz ediyordu. Eski apartmanda, diyordu,

arka bahçede bir ağaç vardı hani, ıhlamur. Bazen onu seyrederdin. Hiç anlamazdım. İnsan oturup saatlerce hiçbir şey yapmadan bir ağaca nasıl bakabilir?

Eve doğru yürümeye başladım. Her yerden kuş sesleri geliyor. Başımı gökyüzüne kaldırdığımda yapraklardan başka bir şey görmüyorum. Ama ses hep var. İnsan bazen dalların, ağaç kabuklarının, hatta toprağın altına saklanmış binlerce kuşun olduğundan, ben yürüdükçe bunların birbiriyle haberleştiğinden şüpheleniyor. Bak, diyorlar birbirlerine, bak burada bir şey arıyor. Onu bulmadan gitmeyecek. Bazen sesler burgaçlanarak kulağımda ağır bir zonklamaya dönüşüyor. O zaman tükürüyorum.

Abi, dedi. Gözünü seveyim abi. Neden böyle tükürüyorsun? Ranzadan yarı beline kadar sarkmıştı. Yandaki bağırıyordu bir yandan. Yeter ulan, allah belanı versin. Gece yarısı, tükür tükür içinde bir şey kalmadı. Tamam, arkadaşın ölmüş. Ağla, bağır ama neden tükürüyorsun?

Doktor revirde ağzıma, dilime dikkatle bakıyor. Bak bu ikinci gelişin, on gün olmadı daha. Eliyle mideme, karnıma bastırıyor. Acıyor mu böyle? Koğuştakiler söylemiş, bütün gece tükürmüşsün. Ağzımın içi bütün su, tükürmezsem kusacağım komutanım. Ama olmaz böyle, ceza alacaksın. Bak, istersen sevk edeyim seni. Derdini anlat, belki biraz hava değişimi de verirler. Nereye, kime gideceğim? Tilia'yı bul, diye fısıldadı Orhan.

Ben Orhan, bak bu da Tilia. Yani ıhlamur. İriyarı, bilmiş bir çocuktu, yeni tanışmıştık. Apartmana taşındığımız gün kolumdan çeke çeke arka bahçeye götürmüştü. Altında yan yana durmuş, başımızı kocaman dallarına kaldırmıştık. İlk kez o arka bahçede bir kurda benzetmiştim onu, yanında küçücük kalmıştım. Çek içine bak, mis gibi kokar. Babası orman mühendisiymiş, bütün ağaçların Latince isimlerini bilir, bana da öğretmeye kalkardı.

Eve gitmekten vazgeçtim. Oturduğum yerden kalkarak patikadan çıktım. İlerdeki kayın ağaçlarının ötesinden çağıltılı bir su sesi. Ağaçların tekinsiz bir sıklıkta dizildiği bayırdan aşağı inmeye başladım. Yumuşamış, yer yer yeşermiş toprak yakınlarda gerçekten de bir su olduğunu gösteriyordu. Ayakkabılarım gevşek toprağa gömülüp derin izler bırakıyordu. Yeniden yukarı, gökyüzüne baktım. Ağaçlar sıklaştıkça güneş uzaklaşıyor gibiydi. Dallarla yapraklar ait oldukları gövdeyi şaşırarak birbirlerine dolanmışlardı. Giderek büyüyorlardı. Koyulaşarak.

Arka bahçede buldu beni. Dalların arasında kaybolmuştum. Yukarıdan bakınca bile kocaman görünüyordu. İn ulan aşağıya, saatlerdir orda, diyor annen. En yüksek dallardan birine tünemiş, durmadan aşağıya tükürmüştüm. Sarı, püskül çiçeklerinin açtığı mevsimdi. Bahçe çocukluğumun kokusuna kesmişti. Bir kokunun bir günü olağanüstü kılmaya yettiği günler. Utanmıyor musun bu yaşta tükürmeye? Arka mahallenin piçleri çevirmişti etrafımızı. Onlar beş kişi, biz ikimiz. Onu yalnız bırakıp arkama bile bakmadan kaçmış, gelip Tilia'ya sığınmıştım. Yeter artık, in aşağı, diye emretti. Saçları yukardan vuran ışıkla tutuşmuş gibiydi. O gelmese inmeyecektim. Çocukluk, tükürebilmek için şahane bir mazeretti.

Ağaçlardan gökyüzü neredeyse görünmez olunca içimi bir ürperti kapladı. Vazgeçmek üzereydim. Geri dönüp beni eve götürecek patikaya çıkarak, ateş henüz geçmeden eve yetişebilirdim. Ama su sesi beni oraya çekiyordu sanki. Kuşları duydum yeniden. Suyla karışarak derin bir fısıltı gibi çıkıyordu ses. Tilia... Tilia...

Sesinden daha ince bir dereydi. Hiçbir yere varmayacakmış gibi öyle dingin akıyordu. Aşağı, dere yatağına doğru inerken bir daha gördüm onu. Eğilmiş su içiyordu. Gri bir kurt. Geldiğimi hissettiği halde kaçmadı. Başını kaldırıp baktı bana. Karşısında büyük beyaz bir bulut gelip durmuş gibi öylece baktı.

Şaşırmadan, korkmadan. İşte o zaman emin oldum. Oydu. Dedem söylerdi, kimileri öldükten sonra. Dünyaya yeniden bir hayvan olarak yani, gelebilirmiş de... Ağzıma su doldu yeniden. Bir tek ölümden korkulmaz, derdi, çünkü ölüm yoktur. Tükürüğümü geri yuttum. Yeniden göz göze geldik. Başıyla ötedeki bir ağacı işaret ediyor gibiydi. Tekrar baktığımda yoktu.

Burada mısın Tilia? O arka bahçeden kaçıp nasıl geldin bu ormana? Altmış sekiz metre briketle çevrili o yorgun apartmanı beklemekten sıkıldın değil mi? Bizi beklemekten. Uzun zaman geçti. Hep bekledin. Burada karşılaşmamız ne hoş tesadüf. Yeniden buluşmamız. Şimdi öylece uzanıversem altına. Hiç kalkmasam. Unutsalar bizi, kimse aramasa. Uzun, çok uzun bir uykuya dalsam toprağa uzattığın köklerin arasında. Ranzamın sert, soğuk şiltesinde dalamadığım uykulara dalsam. Güneş gözkapaklarımı zorlasa. Burnumun ucunda oynaşan hafif bir esinti. Çiçeklerinin açtığı mevsim bu muydu?

Birlikte son yazımız. Apartmanı yıkacaklardı. Biz annemle ablamın yanına taşınacaktık. Orhanlar taşınalı çok olmuştu. Senin hâlâ kabuğunda böcekler, dallarında kuşlar, dibindeki solucanlar duruyordu. Biz yalnızdık. Onlar çoğaldıkça, biz azalıyorduk sanki. Büyüyor ve giderek sadece ikimiz kalıyorduk Orhan'la, böcekleri, kuşları ve solucanları kıskanarak. Bir şeyler hep eksilmekteydi. Arada bir buluşup ıssız yerlerde dolaşarak içimizdeki tenhadan kurtulmaya çalışıyorduk. Marangoz olmak istediği halde arkeoloji okumak zorunda kalmıştı Orhan. Amcasının torunuyla nişanlanmıştı Orhan. Küçük bir şirketin muhasebesinde çalışıyor ve ağaçların o tuhaf isimlerini giderek unutuyordu. O gece gövdene sırtımızı dayayıp bira içerken, Komando gideceğim, diyordu. Konuşurken sağ elindeki çakıyla farkında olmadan hırslı bir oyuk açmıştı gövdene. İlk kez elini o kadar çaresiz görmüştüm. Gövdende giderek kapanan o yarayı düşünmek bana hep tuhaf bir hüzün verdi

sonradan. Dağılıp parçalandığımızı hissederdim. Hep kaçırdığımız, es geçtiğimiz bir şeyler saklıydı sanki onda. Önümüzdeki uzun, bize hiç bitmeyecekmiş kadar uzun gelen yılların içindeki iyi, güzel ve umutlu şeyler, bütün o yaşama cesareti onunla birlikte soluyordu.

Güneş giderek yükseliyor, dalları çevreleyen yürek biçimli yapraklar toprağın üzerine koyu gölgeler bırakıyordu. O gölgelerin arasından kendine yol bulan bir aydınlık önce birbirinin üzerine uzattığım ayaklarıma vurup küçük daireler çizdi, oradan dizlerime, giderek karnıma, göğsüme ve yüzüme kadar çıktı. Az sonra beni yutacak koca bir ağız gibi büyüyerek. Gözümü delen güneşten mi, içimdeki katılaşmış ağrıdan mı nedir, yüzükoyun uzandım. Ağzıma burnuma dolan soğuk topraktan çimen ve çürük yaprak karışımı bir koku geliyordu. Hem yeşermenin, hem çürümenin kokusu. İnsana hem yaşamı, hem ölümü, o sonsuz döngüyü hissettiren bir hafifleme, bir bağsızlık. O, çürüyüp toprağa karıştıkça üzerinde yeşeren çimleri düşündüm. Ben de burada kendi kendime öylece çürüyüversem. Toprağın olup gövdene, sana karışsam, yeniden sen olsam. Önce üstümdeki giysileri kargalar didiklese. Sonra etlerim dökülse. Giderek kemiklerim ayrılıp ufalansa. Ne kadar zamanda biterim? Gelsinler, artık korkmuyorum. Beni burdan söküp alamazlar, bizi ayıramazlar Tilia. Ben de yaprakların, çiçeklerin, dalların, üzerindeki böcekler kadar sana aitim. Kabuğunda solan yara kadar, gri bir kurt kadar aitim sana.

REFAKATÇİ

Ameliyat olacağım, yanımda kalır mısın canım, diye aradığında hem şaşırdın hem de duygulandın. Şaşırdın, çünkü mezuniyetinizden beri geçen yirmi iki yıl içinde toplasan yirmi iki kere ancak görüşmüştünüz. Duygulandın, çünkü bu kadar eşi dostu varken seni araması sana hâlâ çok yakın hissettiğini gösteriyordu. Çevresindeki kimseyi tanımayan, hem de ağzı sıkı birini istediği için seni seçtiğini narkozun etkisi geçtiği zaman öğrenecektin. Ne ameliyatı, diye sormana bile fırsat vermeden gün, saat ve hastane bilgisini vermişti. Reddetme şansın yoktu. Hem zaten bir gececikti hepsi, bütün gece sohbet eder, eski günlerden konuşurdunuz. Telefonu kapamadan önce, Aman gözünü seveyim kimse bilmiyor, dedi. Kocam iş seyahatinde, oğlana da bir bahane uydururum. Sen her zamanki iyi niyetinle insanları telaşlandırmamak isteğine yordun bunu. Güzelliğinin, gençliğinin sırrının Allah'ın değil de cerrahların elinden çıkma olduğunu etrafındakiler öğrenmesin istemiş. Bundan daha doğal ne olabilir ki? Bu konuda dürüst hiç değilse. Bunu anlıyorsun. Çok dikkatli bir göz, bakışlarını kıçına sabitleyip, aniden dışa doğru fırlayan iki yuvarlağı fark etmezse bunu pekâlâ da saklayabilir. Anlamadığın şey ise bunu kocasından nasıl saklayacağı. On üç yıl boyunca avuçlayacak bir şey bulamayan bir adamı, birdenbire avuçlarını dolduracak iki şahane yuvarlağın Allah'ın hikmeti olduğuna inandır-

ması güç görünüyor sana. Belli ki bu konularda fazla cahilsin.

Uyuyor. Yüzüstü. Ameliyattan çıkalı iki saatten fazla oldu. Hâlâ narkozun etkisinde. Kıçının iki yanından aşağı sarkan iki ince hortumdan kan ve plazma karışımı bir sıvı, plastik torbalara birikiyor. *Gluteus maximus* ve *medius* kaslarının arasına yerleştirilen her biri üç yüz yirmi beş si-si silikon protezlere vücudun hoş geldin deme sıvısı bu. Başını yana çevirmiş. Altdudağı sarkmış. Hafif gülümsüyor gibi. Kırk üç yıl boyunca dümdüz bir kıça tahammül ettikten sonra ömrünün geri kalanında yuvarlak bir "popo"ya sahip nihayet. Sevinmek hakkı. Kırk üç yaşında ama göz kenarlarındaki birkaç inatçı kazayağı olmasa en fazla otuz beşinde göstermekle övünüyor. Kendini aşağı bırakan çene altını geçen yıl kulakmemesinin arkasında toplattı. Üstelik dikiş izi bile yok. Geçenlerde buluştuğunuz kafenin kadınlar tuvaletinde göstermişti. Aynı gün seni de ön bir muayeneden geçirip tavsiyeler listesi çıkarmıştı. En başa memelerini koymuştu, hafif içerlemiştin. İstersen kendi doktoruna götürebilirdi. Birkaç yıl sonra ellerinin üzerinde belirecek olan kahverengi lekelere karşı teknolojinin son imkânlarını araştırıyor, eller ve boyun için pek fazla yapılacak bir şey olmadığına üzülüyordu. Tıp dünyasına çok kızgındı bu konuda. Feysbuku bulan insanoğlu, nasıl oluyordu da kendi elleri ve boynunu yaşlanmaktan kurtaramıyordu. Olur şey miydi bu canım? Demek bir kadının yaşını ancak ellerine veya boynuna bakıp anlayacağız diye şaşırmıştın da, senin cahilliğine gülmüştü. Yine de lazer teknolojisi imdada yetişip çok yakında bu soruna da bir çözüm bulabilirdi. Olmazsa Amerika'ya gidecekti. O günden beri farkında olmadan tanıştığın her kadının önce elleriyle boynuna bakıyorsun, itiraf et.

Sayıklıyor. Sigara. Deli misin, su vereyim, diyorsun. Sigara diye tutturuyor ısrarla. Şubatta karpuz sayıklayan gebe bir kadın şımarıklığında. Neyse ki tekrar uyuklamaya başlı-

yor. Okulda sigara içmeyen sayılı kızlardandı. Mezun olduktan sonra "sosyal içici" oldu. On üç yıldır her testosteron basmasında kendini dışarı atarak para ve sperm harcayan kocasının sayesinde iki pakete ulaştı. Sigara içenleri küçümser, Hiçbir şeye bağımlı olmayacaksın, derdi. Uzun süredir demir tüccarı kocasına ve sigaraya bağımlı. Ameliyattan önce bırakacağım, dedi sana. Hangisini anlamadın. Yüz germe ameliyatı için sigara içmemek gerekiyor, demiş doktor, şimdiden bıraksa o kadar nikotini ancak atarmış vücut.

Bir sigara içmek için kafeteryaya inmek istiyorsun. Hemşire bankosuna gidip, Ben dört yüz beş numaradaki kıçını yaptıran hastanın refakatçisiyim, bir sigara içmeye ineceğim, göz kulak olur musunuz, diyorsun. Tabii, diyor hemşire, hanımefendi yabancımız değil zaten, çok severiz kendisini. Koridorda refakatçilerinin kolunda veya yalnız yürüyen her yaştan pek çok kadın var. Burası estetik *sörcıri* katı. Aralarından geçiyorsun. Bir kusur bulacaklar diye yüzünü eğerek, çabuk çabuk.

Kafeterya dolu. Bir kahve alıp bulabildiğin en boş masaya yerleşiyorsun. Karşındaki kadın cep telefonuyla hastasının durumu hakkında bilgi veren başka bir refakatçi. Beş dakikalık telefon görüşmesinden, karın germe ameliyatının en zor ameliyat olduğundan, tam altı saat sürdüğünden, karın kaslarının kruvaze bir ceket gibi üst üste dikildiğinden, fazla derinin kesilip atıldığından, göbek deliğinin yerinin değiştirildiğinden, böylece bacakların da daha uzun görüneceğinden, bir kasıktan diğerine dikiş olduğundan ama olsun, onun bikininin içinde kalacağından haberdar oluyorsun. Konuşması bitince göz göze geliyorsunuz. Geçmiş olsun, demek zorunda kalıyorsun. Kadın birinci sınıf bir geveze çıkıyor. Kahveniz bitinceye kadar sana kendi estetiklerinin kısa tarihini anlatıyor. Sezaryenle doğum yaparken estetik cerrahını içeri sokup aynı anda karnını gerdirmekle bir taşla iki kuş vurduğunu düşünüyor. Keşke ar-

kadaşı da bunu düşünebilseymiş. Kendisini bu uyanıklığından dolayı tebrik edip izin istiyorsun.

Ayılmış. Nerdeydin, diyor. Bir hava almaya çıkmıştım. En azından anneni arasaydık. Telefonun da kapalı, telaşlanmasın şimdi kadın? Aramaz, merak etme. Boynunu rahatlatmak için başını diğer tarafa çeviriyor. Zaten az görüşüyoruz. Şaşırıyorsun. Annesine çok düşkündü. Hayırdır, küs müsünüz Leman Teyze'yle? Yok canım, çok yaşlandı. Ne bileyim işte, yüzüne bakınca aynada kendi yaşlılık halimi görmüş gibi oluyorum. Bana biraz su versene. Plastik bardağa biraz su koyup yavaş yavaş içiriyorsun. Cep telefonumu açıp arayanlara bakalım, diyor. Belki benimki aramıştır. Bir haftadır Kiev'de, hiç aramadı. Çantasından cep telefonunu çıkarıp uzatıyorsun. Aceleyle açıyor telefonu. Kiev'den cevapsız arama yok. Mesaj kutusunu kontrol edip okkalı birkaç küfür eşliğinde telefonu sana uzatıyor. İşim uzayacak. Bir süre daha burdayım. Belki buraya ofis açmayı düşünüyoruz. Detayları konuşuruz.

Ağlıyor. Çok da ağrım var, bir ağrı kesici vursalardı ya. Demin sen uyurken yaptılar. Görmek istiyorum, diyor, gözleriyle yeni tümseklerini göstererek. Şimdi nasıl göreceksin, kalkınca bakarsın. Bana bir ayna bul, diye emrediyor. Sesi o kadar net ki itiraz edemiyorsun. Yeniden hemşire bankosuna gidiyorsun. Ortalık sakin. Kadın çözdüğü bulmacadan başını kaldırıyor. Sen utana sıkıla derdini anlatmaya çalışırken, Ha ayna mı istemiştiniz, diyor. Sanki hemşire bankosundan ayna istemek bakkaldan ekmek istemek kadar doğal. Odaya döndüğünde uyuyor. Emin olmak için birkaç kez sesleniyorsun. Uyumuş. Sessizce banyoya girip aynayı klozetin üstüne yerleştiriyorsun. Memelerinin yerçekimiyle savaşına bir de başkasının gözüyle bakmak için gömleğinin düğmelerini çözmeye başlıyorsun.

DIŞARDA

En uzun geceler hastane odalarında yaşananlardır.

Uzun boylu hemşire yıllardır aynı işi yapan insanların bezginliğiyle yüzüme hiç bakmadan, "İşte odanız burası," dedi.

Odayı kısaca tanıttı. İhtiyaç halinde kendisine ulaşabileceğim çağrı düğmesini gösterdikten sonra çıkıyordu ki,

"Peki ya sigara?" dedim.

"Yanda sigara odası var. Sigaralarınız bizde durur. Saatte bir taneden fazla içemezsiniz."

Artık odada yalnızdım, zamanlardan bir zaman, anlardan hiç beklemediğim bir anda, bir hastane odasında, psikiyatri servisinin "kapalı" koğuşunda.

Yatağın kenarına oturdum. Ne işim vardı burada?

Gerçekleşen şey gerçekleşmesi gerekendir. Göğün altında her şeyin bir mevsimi, her amacın bir vakti vardır. Bu sözleri nereden hatırlıyorum?

Elimi göğüs kafesime götürdüm. Acıyordu. Yerimden kalkıp ayna aradım. Odada ayna yoktu. Tuvalete girmek istedim, kilitliydi. Dışarı çıkıp hemşire bankosunun önüne gittim. Bir yanlışlık olduğunu varsayarak,

"Tuvalet kapalı," dedim.

Başını yaptığı işten kaldırmadan cevap verdi.

"Tuvaletler kilitli durur. İhtiyacınız olduğunda bizi çağırın, biz anahtarla açarız."

"Neden?" dedim şaşkınlıkla.

"Güvenlik önlemi."

"Deli misiniz siz? Neyin güvenliği, kime karşı güvenlik?"

Hemşire sessizce yerinden kalkarak önüme düştü. Oda girişinin sağ tarafındaki banyo kapısını anahtarla açtı.

"İşiniz bitince bana haber verirsiniz," diyerek yerine döndü.

Banyoya girince bembeyaz bir boşluğun içine düşmüş gibi oldum. Duvarlar, tavan, yer bembeyaz bir örtüyle kaplanmış gibiydi. Bu beyaz tekdüzeliği bozan yegâne şey lavabonun üzerindeki aynayla köşedeki duşun duvara sabitlenmiş başlığıydı. Duş alınan yeri çevreleyen herhangi bir şey olmadığı gibi duş hortumu da yoktu. Beni benden korumaya çalışıyorlar, diye düşünerek kendi kendime gülümsedim. Göğsüm tekrar acıdı. Üzerimdeki gömleğin düğmelerini çözerek parmaklarımın ucunda yükseldim, aynada kendime bakmaya çalıştım. Memelerimin altında yumruk büyüklüğündeki iki kızarıklık morarmaya başlamıştı. Kardeşimin son anda yetişerek beni kavradığı yerde oluşan el izleri. Acımın nedeni, acının kendisinden daha çok canımı yakıyordu. Aceleyle gömleğimin düğmelerini ilikledim. Banyodan çıktım. İnadına hemşireye haber vermedim.

Kapının sol tarafındaki elbise dolabını açtım. Askı yoktu. İnsan elbise askısıyla kendini nasıl öldürebilir, diye düşündüm. Demek ki bir yolu vardı. Dolabın çeşitli yerlerine çakılmış kancalardan birine sutyenimi çıkarıp astım. Göğsümdeki ağrı biraz azaldı.

Yatağa uzanarak televizyonu açtım, seyredemedim. Aklım karmakarışıktı. Yanlışlıkla buraya, ait olmadığım bu yere düşmüştüm ve buradaki "deli"lerle bir tutulmaktan dolayı kızgındım. Neden kalmayı kabul etmiştim ki? Yeniden hemşirenin yanına giderek banyonun anahtarını uzattım.

"Kararımı değiştirdim, çıkmak istiyorum." Öfkeden titriyordum.

Sahte gülümsemesiyle bir süre öylece yüzüme baktı. Sonra üzerine hastaların isimleri yazılmış sigara paketlerinin birinden bir sigara çekti, uzattı.

"İçin bir tane, sakinleşirsiniz."

Sigarayı almadım.

"Sigara filan istemiyorum. Ben buradan gitmek istiyorum," dedim sesimi biraz daha yükselterek.

Yüzündeki tebessümün yerini zehir gibi bir ifade aldı.

"Bunu pazartesi günü doktorunuzla konuşursunuz."

"Ama bugün daha cumartesi," dedim bu sefer ağlamaklı bir ses tonuyla. "Bari kardeşimi arayın, konuşmak istiyorum."

Vazgeçtim, diyecektim kardeşime, yanlış yerdeyim, gel beni buradan al, diyecektim.

Önündeki listeye baktı.

"Sizin telefon izniniz yok."

Ağlamaya başladım. Hemşire daha yumuşak bir ses tonuyla beni sakinleştirmeye çalıştı.

"Bakın, buraya her gelen geldiği ilk dakikadan itibaren çıkmaya çalışır. Kendisinin diğerlerinden farklı olduğunu düşünür. Hepsine inansaydık o zaman bu hastaneye hiç ihtiyaç kalmazdı." Başıyla sağ tarafı göstererek ekledi.

"Neden odanızda oturacağınıza lobiye gidip diğerleriyle tanışmıyorsunuz? Başkalarıyla konuşmak size iyi gelecektir."

Lobi dedikleri sağdaki alana baktım. Krem rengi deri kanepelerde baygın görünümlü, uyuşturulmuş kadınlar, genç kızlar uzanmış, duvardaki televizyona boş gözlerle bakıyorlardı. İçlerinden birkaçı yemek masasında oturmuş konuşuyordu. Geldiğimi görünce ilaç uyuşuğu bakışlarını üzerime çevirdiler. Oturmaktan vazgeçip tedirgin halde odama geri döndüm.

Biraz sonra kat görevlisi, kardeşimin teslim ettiği çantayı getirdi. Çantanın içindeki karışıklıktan bütün eşyaların kontrolden geçtiği anlaşılıyordu. Eşyaları tek tek yatağımın üzerine

çıkarmaya başladım. İki tane eşofman, üç tişört, pijama, çoraplar, diş fırçası, kitap; Selçuk Baran, *Bütün Öyküleri*. Annemin o telaş içinde bunu düşünebilmesine şaşırdım.

"Kâğıt kaleme de ihtiyacım var," dedim.

Görevli kadın cebinden çıkardığı makasla eşofmanların belindeki ipi keserken,

"Bunu hemşire hanımla konuşun. Deodorantınız, kremleriniz, diş macununuz bizde. İhtiyacınız olduğunda kullanıp geri verirsiniz," dedi.

Bu son sözler üzerine gülmeye başladım. Zembereği boşalmış saatler gibi durduramadığım bir gülme krizinin ortasında, "Ne kadar da yaratıcısınız," dedim.

"Doğrusu diş macunu yiyerek ya da ağzıma deodorant sıkarak ölmek hiç aklıma gelmemişti."

Aldırmadı.

"Hadi üzerinize rahat bir şeyler giyin, sizi eeg çekimine götüreceğim," diyerek odadan çıktı.

Aceleyle üzerimi değiştim. Hastanenin bütün hastalara verdiği siyah terlikler ayaklarımda birer karafatma gibi duruyordu.

Eeg çekimi tamamlandığında kafama boca edilmiş jelin etkisiyle saçlarım yapış yapış olmuştu. Ellerimi saçlarıma götürdüm.

"Hemen bir duş alın, kurursa zor çıkar," dedi kadın.

Odanın kapısında iki tane el havlusu uzattı.

"Ya banyo havlusu," dedim.

"Bunları kullanacaksınız."

Duşun altına girip suyu olabildiğince sıcağa ayarladım. Vücudumdan çıkan buharlar beynimdeki düşüncelerle birlikte banyo aynasını buğulandırdı. Acaba banyo havlusuyla nasıl intihar edilir, diye düşündüm yeniden, bulamadım. Eğer bu mümkünse aynı şey pekâlâ yatak çarşafıyla da yapılabilirdi. O andan sonra alınan önlemlerin hangi tür intihara karşı olduğunu düşünmeyi ve buna alternatif fikirler üretmeyi bir oyu-

na dönüştürecektim. İntihar oyunu. Onların düşünemedikleri değişik intihar fikirleri bulup için için alay edecektim onlarla.

Küçücük havlularla zar zor kurulayabildiğim yarı ıslak bedenim, su damlayan saçlarımla banyodan çıktım. Canım fena halde sigara istiyordu. Dışarı çıktığımda diğer hastalar yemek yiyordu.

"Ben de sizi yemeğe çağıracaktım," dedi hemşire.

"Aç değilim, sigara verir misiniz?"

"Olmaz," dedi. "İlaç alacaksınız, önce bir şeyler yemeniz gerek."

Ürkek adımlarla masadakilerin yanına gittim. Açılmamış yemek kutularından birini alarak belli belirsiz "afiyet olsun" diye mırıldandıktan sonra masanın en ucunda, olabildiğince uzak bir sandalyeye oturdum. Onlarla göz göze gelmemeye dikkat ederek yemeğimi yemeye çalıştım. Plastik çatalla haşlanmış tavuk budu ne kadar yenilebilirse o kadar. Bıçak yok, plastik olanı bile. Gözucuyla diğerlerine baktım. Çoğunun bir ucundan peçeteye sarıp yemeye çalıştıkları tavuğun yağları ağızlarının kenarlarında vıcık vıcık bir yağ tabakası oluşturmuştu. Midemin bulandığını hissederek yemekten vazgeçtim. Sigaramı alarak sigara odası dedikleri yere girdim.

Tahta bir masa, plastik sandalyeler, izmaritlerle tepeleme dolmuş iki kül tablası, kendi kendine konuşan, aslında hiç kimsenin izlemediği bir televizyon. Camın önündeki sandalyelerden birine oturup dizlerimi göğsüme çektim, sigaramı yaktım. Karanlık yüzünden camdan yansıyan görüntümle göz göze geldim. İçeridekilere benzeyip benzemediğimi anlamaya çalışarak iyice baktım camdan yansıyan bana. Sonra da dışarıyı görmeye çalıştım. Sadece trafiğin yoğun aktığı bir otoyol, karşıdaki yüksek binalar. Kendimi her birinin tepesinde hayal ettim, yaşamla ölüm arasındaki o ince sınırda beklerken. Kardeşim yetişip tutmasa gerçekten atlayacak mıydım o balkondan?

Bilmiyordum. Gereğinden fazla uzatılmış bir aşkın sonunun o balkona nasıl vardığını bilmediğim gibi.

Sigara odasının kapısı aniden açıldı, içeriye uzun boylu, ince kemikli, beyaz tenli, siyah kıvırcık saçlı bir kız girdi. Gençliğine, güzelliğine inat, bakışları ilaçların etkisiyle donuk, adımları yavaştı. Ayaklarını yere sürüyerek yürüyordu. Karşıma oturdu, titreyen ellerle sigarasını yaktı. Bir süre birbirimize bakmaktan kaçınarak öylece durduk. Neden sonra,

"Hoş geldin, benim adım Rukiye," diyebildi.

"Hoş bulduk," dedim gülümsemeye çalışarak. İkimiz de yeniden camdaki karanlığa bakarak hiç konuşmadan karşılıklı oturduk. Emercesine içine çekip birkaç nefeste bitirdiği sigarasını kül tablasına bastırırken,

"Biliyor musun, bu odaya girdiğimde şu masanın üzerine çıkıp atlayacaktım. Seni görünce vazgeçtim," dedi.

Aramızda duran masaya baktım şaşkınlıkla. Yüksekliği bir metreyi biraz geçiyordu.

"Sakın yapma Rukiye," dedim. "Buradan atlamakla ölünmez ama canın acır boşuna."

Güldü.

"Canım o kadar acıyor ki bundan daha fazla acıyamaz herhalde. Hem sen de ölmek istemedin mi?"

Ona sebebini bilmediğim bir yakınlık duyuyordum.

"Hayır ben sadece çekip gitmek istedim. Sana nasıl anlatacağımı bilmiyorum ama ikisi farklı şeyler."

Anlamadı. Gözlerinde ağır bir kederle yüzüme baktı. Hangi acı gencecik bir insanı masadan atlayınca ölünebileceğine inandıracak kadar delirtebilirdi? Aklıma geçen yıl kanserden ölen arkadaşımın kızı geldi. Hasta yatağında doğrularak çaresizlikle elimi tutmuş,

"Bir bedene, sağlam bir bedene ruhumu taşımak isterdim," demişti.

Rukiye bir şey söylemeden yerinden kalktı, odadan çıktı. Dışarı çıktığımda onu diğerlerinin arasında oturmuş görünce rahatladım. İlk defa ben de diğerlerinin arasına karışarak kanepenin bir köşesine oturdum, televizyonla ilgilenmeye çalıştım. Biraz sonra Rukiye usulca yerinden kalkarak sigara odasına girdi. Ne yapacağını anlamıştım. Telaşla hemşirenin yanına gidip söyledim. Aldırmadı. İçeriden gelen sesle sigara odasına koştuk. Rukiye yerde sağ kolunun üzerinde çırpınıyor, bütün vücudu elektriğe tutulmuş gibi kasılıyordu. Nöbetçi doktorla iriyarı iki hastabakıcı gelerek onu yatağına taşıdılar. Doktorun yaptığı iğneyle gözlerini kapadı. Yatağın kenarına ilişerek saçlarını okşamaya başladım. Uyumuyordu, gözyaşlarını fark ettim.

"Neden içerdeyiz," dedi gözlerini hiç açmadan.

"İçerde değil dışardayız," diye mırıldandım.

Aslında dışarda olandık. Yaşamın döngüsüne, sürüp giden düzene ayak uyduramamış, yaşam tarafından bir safra gibi dışarıya kusulmuş. Sesini, kokusunu, tenini bildiğimiz insanlar, evimiz, yatağımız, kör bir alışkanlıkla kullandığımız eşyalar; yemek pişirdiğimiz tencereler, dokunduğumuz perdeler, oturduğumuz koltuk, üzerinde yürüdüğümüz halı, gürültüsünden nefret ettiğimiz televizyon, çay içtiğimiz bardaklar, hepsi ama hepsi arkada kalmıştı. Çıplak, savunmasız ve aidiyet duygusunu yitirmiş bir avuç insan.

Rukiye derin bir uykuya daldı. Usulca yanından kalkarak odama doğru yol alırken, hemşire "ilaç saati" diye bağırdı. Diğerlerinin yaptığını taklit ederek köşedeki sebilden plastik bardağıma su doldurdum, hemşire bankosunun önündeki sırada yerimi aldım. Üzerinde isimler yazılmış şeffaf poşetlerden çıkan rengârenk haplar sırayla herkese veriliyor, yutup yutmadığının kontrolü için ağızlarını açmaları isteniyordu. Ne işe yaradığını bilmediğim, sadece beni uyuşturacağından emin olduğum üç tane hapı üst üste ağzıma koyup yutarken en sonun-

cuyu dilimin altına sakladım. Odama girer girmez ağzımdaki ilacı tuvalete tükürdüm. Yeniden kandırmıştım onları. Başucumdaki komodinin üstünde duran kâğıtlara, kaleme baktım. Ben Rukiye'nin yanındayken getirmiş olmalıydılar. İçimden bir şey yazmak gelmedi. Yatağa uzanarak ilaçların da etkisiyle çabucak derin bir uykuya daldım.

Sabırsızlıkla beklediğim pazartesi sabahı vizite gelen doktorları yerimin burası olmadığına ikna edebilmiş, ama taburcu olmayı değil, ancak açık koğuşa alınmayı başarabilmiştim. Aşağı katta öncekinin aksine pırıl pırıl gözlü bir hemşire beni gülerek karşıladı. Buranın kurallarını anlattı. Sigara serbestti, sigara paketiyle çakmağı taşıyabilecektim. Sigara odası yerine bir kısmı camekânlı olan küçük bir bahçe vardı ve kesinlikle daha sevimliydi. Ayrıca kantine gitme, günde bir kez kardeşimi arama iznim olacaktı. Kendimi mutlu hissettim.

Açık'ta kadın erkek ayrımı yoktu. Toplam on iki kişiydik. Akşam saatlerinde küçük bahçedeki uzun tahta masanın etrafında herkes toplanıp sigara içiyordu. Normal hayatında hiç içmeyenlerin bile burada ellerinde birer paket mutlaka oluyordu. Siper almak gibi bir şeydi sigara yakmak. Masanın etrafına dizilmiş, kendi siperlerimizden dumanların duvarlara çarpa çarpa kıvrılıp dağılışını izliyorduk. Paramparça olan yaşantılarımız hayatın gerçekliğiyle örtüşmüyordu. Genellikle pek konuşulmazdı ama ikram edilen bir sigara, paylaşılan bir paket bisküvi, bir poşet çay bile insanları yakınlaştırmaya yetiyordu burada. İçlerinde en iyi anlaştığım Oğuz'du. Zeki, esprili, ince ruhlu bir çocuktu. Mezun olduğum üniversitede öğrenciydi. Onunla en büyük zevkimiz benim başlattığım intihar oyununu oynamaktı. Hastanenin güvenlik önlemlerindeki açıkları birbirimize anlatıp gülüyorduk uzun uzun.

Kantinin bahçesinde oturduğumuz sıcak bir akşamüzeri kapıdan Rukiye'nin girdiğini görünce sevinçle yerimden kal-

kıp yanına gittim. Sarıldık. Nihayet kantine çıkma izni verdiklerini söyledi. Daha iyi görünüyordu. Gelip bizimle oturması için ısrar ettim. Masadakilerle tanıştırıldıktan sonra çekingen bir tavırla oturup sohbete katılmadan konuşulanları dinlemeye başladı. Masadakilerden biri çay ve meşrubat almak üzere içeri gitti. Döndüğünde kâğıt bardaklardaki çaylarla kolaları dağıtırken, Oğuz bana bakarak güldü. Neyi kastettiğini anlamıştım.

"Açma halkası," dedim.

Meşrubat kutularının açma halkası tehlikeli diye bize teneke kutuyla içecek vermiyorlardı.

"Aptallar," dedi Oğuz. "Şuradaki çöp kutusunun içinde ziyaretçilerin içip attığı bir sürü kutu var."

Konuşma bir süre daha böylece devam etti, sonra Rukiye izin isteyerek masadan kalktı. Ağır adımlarla bahçeyi geçti, tam içeriye gireceği sırada geri dönerek çöp kutusunun kapağını kaldırdı. Kimsenin müdahale etmesine fırsat vermeyecek kadar ani bir hareketle kutulardan birinden kopardığı açma halkasını boynuna bastırdı. İnce, jilet gibi demirin ete saplanmasıyla oluk oluk fışkıran kan yere yayılırken etraftan koşanlar Rukiye'yi zorla tutarak kendine daha fazla zarar vermesini engellediler. Hepimiz donup kalmıştık. Oğuz ellerini iki yana açmış çaresizlikle,

"Hay allah, nereden bilebilirdim ki," diye söylenip duruyordu.

Rukiye'yi apar topar götürdüler. Onu bir daha hiç göremeyecektim. Bahçede yalnız başıma kaldım, yerde biriken ve giderek koyulaşan kana bakarak. Zamanın bu kadar tekdüze geçtiği bir yerde bile bir ânı diğerinden ayıracak küçük hikâyeler çıkıyordu işte. Az önce damarda kalbe doğru yol almaya çalışan kan da şimdi yerde koyulaşmaya, kurumaya başlarken belki Rukiye'nin hikâyesini oluşturuyordu. Hayatın her günü, o günü diğer tüm günlerden ayıracak bir küçük hikâye yaşıyor-

duk ve o hikâyelerin hem kendi hayatımıza hem de başkalarının hayatına küçük dokunuşları, bıraktığı izler vardı. Hayatı oluşturan, ona anlam katan izler.

Çocukken, Yazar olacağım anne, dediğim geldi aklıma. Ölesiye yazmak, hayatı yeniden dönüştürmek, insan olma bilgisine ulaşmak isteğim. Tutunabildiğim bir hayatı biriktirmek istiyordum içimde. Gitar çalmayı da bunun için istiyordum, şiir okumayı da. Kişisel maceralarını yaşamadan ölen insanlardan olmak istemiyordum. Bazen kör bir kuyunun içine düşer, bazen geniş bir çayırda koşar gibi yaşansa da hayatı dönüştürmek –ama kendi içinde– belki mümkündü. Dönüşünce ne olacağı muhaldi ama mümkündü.

Odama döndüm. Başucumdaki boş kâğıtlardan birini aldım. Üzerine büyük harflerle Fransızca bir dergide gördüğüm "C'est moi D'abord" cümlesini yazdım. "Önce ben varım." Yatağın başucundaki serum takılmak üzere konulmuş demir ayağa astım. Başımı kaldırıp pencereden görünen gökyüzüne baktım. Önce ben vardım ve her şeyin varlığı benim varlığıma bağlıydı. Benim ve başkalarının küçük hikâyeleri. Rukiye'nin öyküsüne başlamak üzere kalemi tekrar elime aldım.

